

GLAS

umirovljenika

Glasilosindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 300

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, prosinac 2021. // Godina XXVII.

UVODNA RIJEČ

Umirovljenici, hoćemo li na ulice?

Piše: Jasna A. Petrović

Odnos prema umirovljenicima nije samo pitanje novca i malih mirovina. To je i pitanje vrijednosnog sustava. Nažalost, kao društvo vrlo brzo zaboravljamo zasluge, a zahvalnost i poštovanje su nam u debeloj inflaciji. To je nedavno rekao popularni domaći psiholog. Točno, temelj vrijednosti društva oslikava se baš u odnosu prema najslabijima i najnemoćnijima, a to su svakako stari kojih je u Hrvatskoj čak 33,8 posto u zoni rizika od siromaštva i socijalne isključenosti. Da, svaki treći dodiruje dno bijede i poniženja, a njihov je život sveden na borbu za preživljavanje, očaj i nemjerljive količine gorčine.

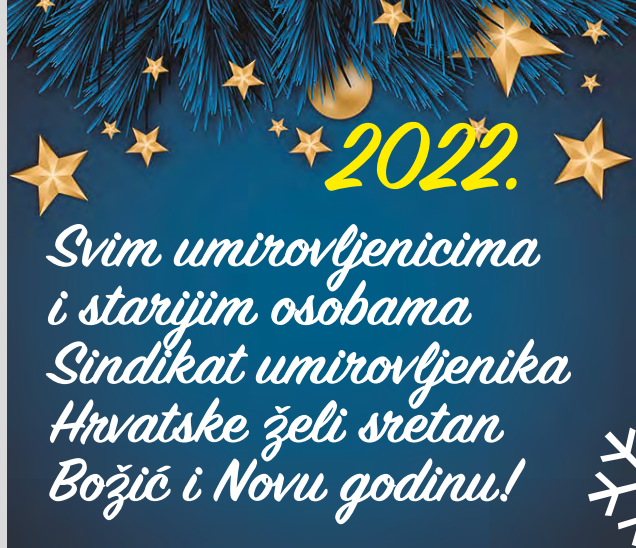
Cijene hrane i energije skaču u nebo, i mnogi umirovljenici na društvenim mrežama i u zakutcima vlastitih domova zazivaju pobunu. Nerijetko javno pitaju čelnike umirovljeničkih udruga kad će ih povesti na ulicu. Pa, podsjetimo se kako su 10. listopada 2017. u organizaciji Sindikata umirovljenika Hrvatske u Zagrebu i još četiri grada održani prosvjedi pod sloganom 'Zaustavimo siromaštvo i poniženje u starosti'. Tada je 50% svih mirovina bilo niže od hrvatske linije siromaštva za samca koja je iznosila 2.085 kuna. Danas je 65% mirovina ispod 2.927 kuna koliko u 2021. godini iznosi službena linija siromaštva. Tada se na prosvjedima okupilo oko 7.000 osoba, u Zagrebu njih oko 3.000 pod kišobranima. Malo ili puno? U svakom slučaju – nedovoljno, iako dovoljno da bi se podiglo temperaturu u Banskim dvorima iz kojih su zaduženi odmah prozvali telefonske brojeve rukovodstva i preuzeli listu zahtjeva.

Zašto na prosvjedima nije bilo više umirovljenika, osobito zašto u Zagrebu nisu došli svi nezadovoljni stariji građani, svi oni koji skupljaju plastične boce i kopaju po kontejnerima, svi kojima je život postao patnja? Zato jer je padala kiša, dok je u sunčanima Puli i Splitu okupljeno ipak po tisuću umirovljenika s transparentima i megafonima?

U suradnji s portalom *mirovina.hr* SUH je dobio ove jeseni rezultate ankete o tome da li bi se umirovljenici odazvali na prosvjed s ciljem povećanja mirovina i promjene modela usklađivanja. Od 1.735 pratitelja tog čitanog portala koji su odgovorili u anketi, čak 1.469 (84,82 posto) je ocijenilo kako je upravo prosvjed jedina opcija. Dodatnih 10 posto čitatelja je kazalo kako bi umirovljenički prosvjed podržali, ali ne bi osobno sudjelovali, a samo 5,37 posto niti podržava niti bi sudjelovalo na prosvjedu te smatraju da prosvjedi ništa neće promijeniti.

Hoćemo li, onda, na ulice? Vrlo je lako preko interneta i društvenih mreža obvezati se na prosvjed, a daleko teže realizirati veći prosvjed koji bi urodio plodom. I dok druge branše (školstvo, zdravstvo...), uz prosvjede mogu štrajkati i obustaviti dobar dio svojih usluga, umirovljenici nemaju takvih opcija. Mogu odbiti primiti sramotan iznos od usklađivanja mirovina? Teško, jer i to je kilogram kruha, litra mlijeka.

Ipak, desetine tisuća siromašnih na glavnim trgovima Hrvatske zasigurno ne bi bilo ono što vladajući žele kao javnu sliku Lijepe Naše. Jesmo li spremni da nas se okupi barem 70.000?, pita se Sindikat umirovljenika, najborbenija udruga za prava umirovljenika. I dok društvo šalje poruku starima kako su preskupi i teret su na grbači mladih; dok ih ignorira njihov resorni ministar, a mlada hni ministar financija plaće nad previsokih 2,46 posto posljednjeg usklađivanja, činjenica je da im moramo priznati da, kad su mladi, nemaju iskustva, ali mi, kad smo stari, nemamo snage. I upravo na to računa naša Vlada. Da ćemo odšutjeti svoje poniženje i siromaštvo. Da će nas, 'okupirati' i desetkovati korona. A mi im poručujemo da je ogorčenje preveliko, preraslo je strah. I da pas koji laje i grize. Pa, onda, umirovljenici, hoćemo li na ulice?

U OVOM BROJU:

NEPOVJERENJE U INSTITUCIJE
Debakl cijepjenja u postsocijalističkim zemljama

INTERVJU
IZV. PROF. DR. SC. IVICA KELAM

LEGALIZACIJA
EUTANAZIJE

Smrt koja glumi
da je život

OD „EUROPSKE“ MINIMALNE PLAĆE
...do „europske“
minimalne mirovine

TKO KOGA FARBA
Zašto bježimo iz drugog
stupa?

BIROKRACIJA OPASNA PO ŽIVOT
Umrla je Milka Kutija,
bez Covid dodatka

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Thalasso-therapia

CRIKVENICA

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju
Primorsko-goranske županije

Dragi umirovljenici,

Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju i radujemo se nastavku uspješne suradnje. U 2022. godini pripremili smo zdravstvene programe prilagođene potrebama starijih osoba uz povoljne cijene i popuste za članove Sindikata umirovljenika Hrvatske.

- Fizikalna medicina i rehabilitacija
- Rehabilitacija dišnih organa
- Rehabilitacija nakon preboljelog COVID-a
- Hotelski smještaj u sobama i apartmanima uz samo more
- Bazeni s morskom vodom 32°C

IZABERI ZDRAVLJE

CHOOSE HEALTH

Informacije:
info@thalasso-ck.hr
051 407 636
051 404 636
www.thalasso-ck.hr

Svim umirovljenicima i starijim osobama od srca želimo sretan i blagoslovljen Božić uz obilje zdravlja i sreće u Novoj 2022. godini!

ČESTIT BOŽIĆ I
SRETNA NOVA
GODINA!

Sve najbolje u 2022.
godini žele vam
uposlenici Banje
Vrućice!
Još uvijek smo tu za
vas!

 **BANIA
VRUĆICA**
Zdravstveno turistički centar a.d.

Dragi
umirovljenici,

sretan i
blagoslovljen
Božić
te svako dobro
u novoj 2022.
godini!

Vaš HZZO

Ostanimo odgovorni

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

*Dragi umirovljenici,
uz želje da vam nadolazeći božićni
blagdani donesu mir, radost i veselje,
a nova godina zdravlje i zadovoljstvo,
vama i vašim obiteljima želim sretan,
miran i blagoslovljen Božić!*

*Ravnatelj Ivan Serdar i
poslovodstvo HZMO-a*

hzmo.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

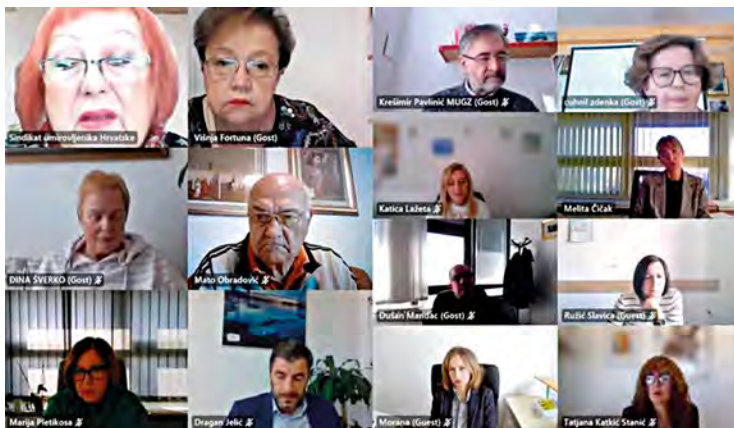
Umirovljenici su preskupi?

Putem videokonferencije 30. studenog 2021. održana je 6. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe na kojoj je, na prijedlog Upravnog odbora Sindikata umirovljenika Hrvatske, a po isteku mandata dosadašnje predsjednice Jasne A. Petrović, za novu predsjednicu jednoglasno izabrana Višnja Fortuna (Matica umirovljenika Hrvatske).

Na sjednici je usvojen zapisnik sa 5. sjednice. U okviru svoje prezentacije rezultata javnog savjetovanja o Nacrtu prijedloga Zakona o socijalnoj skrbi ravnateljica Zavoda za socijalni rad Tatjana Katkić Stanić upoznala je članove Vijeća s 2.800 primjedbi koje su pristigle, bez naznake da bi se te primjedbe mogle uvažiti. Predstavnice umirovljeničkih udruga posebno su upozorile na promašenu namjeru centralizacije socijalnog sustava, odnosno na bavljenje samima sobom i strukturama, a ne korisnicima i siromaštvom.

Obje su glavne udruge, Sindikat i Matica, sudjelovale u javnom savjetovanju brojnim svojim prijedlozima, a naročito postavljajući pitanje zbog čega nije zakonski uveden institut njegovatelja za starije osobe. Velik broj primjedbi se odnosio i na planirano ukidanje obiteljskih domova umirovljenika i njihovu transformaciju u privatne domove ili udomiteljske obitelji, čime će se u rizik dovesti više tisuća korisnika kojima odgovaraju cijene smještaja i skrbi u obiteljskim domovima, jer su prikladnije mizernim mirovinama u Hrvatskoj. Nažalost, nije se moglo zaključiti da će socijalni resor ovog mega-ministarstva prihvatiti dobronamjerne savjete umirovljeničkih predstavnika.

Katica Lažeta, voditeljica Službe za prevenciju siromaštva i socijalne isključenosti, humanitarnu pomoć i volonterstvo, naglasila je kako se i u Hrvatskoj otvara pitanje minimalnog dohotka kao i u ostatku Europske unije. Predstavnica Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Slavica Ružić informirala je članove Nacionalnog

vijeća o prijenosu prava vlasništva na nekretninama koje koriste domovi za starije i nemoćne te o novim prijavama za Covid dodatak po trećem pozivu, kojih je do tog dana bilo evidentirano 14.120 osoba.

Predstavnica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje Morana Krušarovski informirala je članove Vijeća o promjeni zakonske regulative vezane uz cenzus za dopunsko zdravstveno osiguranje te o Odluci o usklađivanju prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopuskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2022. godini, koji za člana obitelji iznosi 2.065,60 kuna, te za samca 2.582,00 kuna. Navedeni cenzusi primjenjuju se od 1. siječnja 2022. godine, a procjena je da će to pravo ostvariti novih 120.000 umirovljenika.

Također, članovi Vijeća diskutirali su o prijedlozima Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikata umirovljenika Hrvatske o promjeni formule za usklađivanje mirovina te isplati mirovine zahtijevajući da se izradi ozbiljan izračun na osnovi novopredloženog modela od usklađivanja sa 100 posto povoljnijeg indeksa, te

dodatno, kao u brojnim europskim zemljama, 120 posto za one s mirovinama do 2.000 kuna, a 110 posto za umirovljenike s mirovinama od 2.000 do 4.000 kuna. Alen Bučić iz HZMO-a je procijenio kako bi to koštalo 230 milijuna kuna u prvoj godini korištenja promjene, a do 2030. godine bi kumulativno raslo do 16 milijardi kuna. Kako je trenutno povoljniji indeks rasta plaća, to bi značilo da mirovine ne bi bile usklađivane za npr. 3%, već

za 3,7%. Predstavnice umirovljenika, Petrović i Fortuna, su naglasile kako svaka kuna dana umirovljenicima ide natrag u proračun, jer je riječ o skupini koja sve odmah ulaže u potrošnju za preživljavanje. No, ostao je gorak okus u ustima kako se umirovljenici čine preskupi vlasti.

Posebna je točka bila i pitanje inicirano od strane umirovljenika da se mirovine i nacionalne naknade za starije osobe dostavljaju i putem Hrvatske pošte, zbog sve proširenije pojave zatvaranja linija lokalnog prijevoza, a do sada je ukinuto i 200 poštanskih ureda te oko 50 posto bankomata. Gina Šverko i Mato Obradović iz Sindikata su zatražili da se za sljedeću sjednicu pripremi izračun koliko bi to stajalo kad bi se oko 200.000 najugroženijih i najizoliranijih umirovljenika moglo prijaviti za dostavu mirovina putem pošte.

IZVRŠNI ODBOR FERPA-e

Očuvati javni mirovinski stup

Nakon što je 21. i 22. listopada 2021. održana Srednjoročna skupština FERPA/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe koja u krilu ETUC/Europske sindikalne konfederacije okuplja umirovljene radnike i starije osobe, a na kojoj je usvojen dugo pripremani Manifest „Pravo umirovljenika i starijih osoba na život u dostojanstvu“, 1. i 2. prosinca 2021. je održan virtualni Izvršni odbor FERPA-e na kojem je dogovoreno kako će se distribuirati Manifest. Hrvatska predstavnikica u Izvršnom odboru, Jasna A. Petrović, najavila je da će Sindikat umirovljenika uputiti letak s Manifestom svim ministarstvima, saborskim te europskim parlamentarnim zastupnicima te lobirati za izradu i donošenje preporuka i direktiva u kojima

će se zagovarati i minimalni dohodak za sve europske stanovnike.

Vrlo odlučan je bio i nastup izvršne tajnice ETUC-a Liine Carr koja je posebno naglasila potrebu borbe protiv siromaštva i za veću zaposlenost, a osobito za minimalni prihod koji bi se jamčio svim građanima. Naglasila je kako je presudno očuvati prvi javni mirovinski stup, te nametnuti drugi obvezni stup pretvoriti u dobrovoljni, kao što je to učinjeno u puno zemalja, a nedavno i u Estoniji. Naime, potvrdilo se kako drugi stup potiče rast siromaštva umirovljenika i štetan je za javne financije. Kroz dva dana burne rasprave sedamdesetak sudionika, na stolu su se našli brojni problemi umirovljenika u Europskoj uniji.

Debakl cijepjenja u siromašnim postsocijalističkim zemljama

Hrvatska je na samom dnu Europske unije prema postotku procijepljenosti stanovništva protiv koronavirusa. Točnije, na dan 1. prosinca 2021. cijepjeno je barem jednom dozom ukupno 54,05 posto stanovništva, odnosno 64,49 posto odraslog stanovništva, s time da je cijepljenje završeno za 57,63 posto odraslog stanovništva. Po cijepljenosti smo u razini sa Slovačkom, a gori od nas su samo Rumunji i Bugari.

Rumunjska i Bugarska naši su pratioci i u onom najvažnijem gospodarskom pokazatelju, bruto domaćem proizvodu. Naime, Rumunji su nas prestigli, a još jedino Bugari nas drže od potonuća na neslavno posljednje mjesto EU prema tom pokazatelju. Europska komisija krajem studenog je objavila zanimljivu grafiku procijepljenosti zemalja i 14-dnevne incidencije smrtnih slučajeva na milijun stanovnika, a koja jasno pokazuje povezanost (ne)cijepjenja s brojem smrtnih slučajeva.

Više cijepjenih, manje mrtvih

Hrvatska je na toj grafici zauzela četvrto mjesto prema broju smrtnih slučajeva, no treba istaknuti da je od početka pandemije slika Hrvatske ipak malo bolja, te zauzimamo sedmo mjesto po smrtnosti od Covida u EU. Ono što se bez puno razmišljanja lako može zaključiti je činjenica da što je procijepljenost u nekoj zemlji veća, to je manji broj smrtnih slučajeva. Kao i da je procijepljenost puno manja u bivšim postsocijalističkim zemljama u odnosu na „staru Europu“. Zašto?!

Da, cjepivo spašava živote, no zbog čega se onda ljudi svejedno ne žele cijepiti? Prosvjedi protiv uvođenja covid potvrda ujedinili su cijeli spektar ljudi različitim interesa, ideologija, koji u nekim drugim okolnostima ne bi nikad zajedno izašli na ulice. Nažalost, umjesto smirivanja strasti, iz Vlade RH smo mogli čuti poruke gdje se sva krivica svaljuje na ljude koji se ne žele cijepiti, pa čak i riječi poput „slabići koji se boje vatice“.

Ne treba isključiti da određeni postotak stanovništva vjeruje u teorije zavjere, no to je ipak mali dio, većina onih koji se ne želi cijepiti to ne čini jer se boje cjepiva i/ili misle da su dovoljno mladi ili zdravi i da im cjepivo ne treba. Onima koji se boje cjepiva pokušalo se objasniti da su teške nuspojave ili smrti doista rijetke, no mogućnost loših ishoda od cijepjenja na kraju odbije i one koji su se trebali cijepiti, i tijela takvih sada leže u grobovima.

Ono što je bilo blisko svim postsocijalističkim zemljama je život u totalitarnom režimu, gdje se vlast moralo slušati, ali joj se nije vjerovalo. Nažalost, nepovjerenje u državu ostalo je u mislima ljudi koji su osjetili „blagodati“ ljudskih prava u komunizmu, pa ne čudi da se u vlade tih država i danas ne vjeruje puno, a pogotovo u zemljama gdje je izraženije siromaštvo, poput Bugarske, Rumunjske.

Korupcija uteg Hrvatskoj

Dakako, u tom društvu je i Hrvatska, koja je imala potencijal davno sustići barem prosječni standard EU država, ali su kriminal i korupcija, često na visokoj državnoj razini, ulili još više nepovjerenja građana prema institucijama vlasti.

I sada vlade kojima se ne vjeruje propagiraju nešto za dobrobit svih građana. Iako je namjera dobra i spasila bi tisuće života, gledano s komunikacijske strane, oni koji primaju

poruku ne vjeruju onima koji je šalju. A zašto bi i vjerovali, i prihvaćali poruke kojima se pri cijepjenju treba misliti na druge, kada u realnom životu nitko ne misli na njih. Misle li vladajući dovoljno na više od 700 tisuća umirovljenika koji žive ispod granice siromaštva od 2.927 kuna? Misli li na mlade nezaposlene koji moraju ići u inozemstvo trbuhom za kruhom, dok oni uhlebaju svoje partijske mlade drugove. Treba li se npr. mladi, zdravi 25-godišnjak, koji je na burzi rada nezaposlen već nekoliko godina, cijepiti kako bi mislio na druge, a drugi nisu mislili na njega sve te godine?

Takva osoba dobila je i bonus poruku kako je „slabić“ što se ne želi cijepiti, pa mu pozivanje na solidarnost kako bi pomogao drugima ne znači puno. Ne čudi stoga da skandinavske zemlje prednjače u postotku procijepljenosti stanovništva, gdje se najviše brine o socijalnim pravima svih stanovnika, gdje stanovnici imaju povjerenja u vlast i osjećaju se punopravnim članovima društva, pa se, iako nisu ugrožena skupina, cijepi prihvaćajući taj mali rizik nuspojave cjepiva.

Nažalost, nepovjerenje građana nije samo prema institucijama vlasti, već i samom zdravstvenom sustavu. Mito i veze kako bi se preskočile liste čekanja u bolnicama ili dobila bolja skrb, neodgovorni obiteljski liječnici koji se rijetko javljaju na telefon, uz čast izuzecima, ili nemaju strpljenja za vaše probleme, samo pojačavaju osjećaj da ste u hrvatskom društvu prepušteni sami sebi ako nemate novca ili poznanstva.

Razlog visoke smrtnosti dakako je i u kvaliteti zdravstvene skrbi, kao i vođenju zdravog života i zdravoj prehrani, koju mnogi Hrvati ne mogu priuštiti, tako da imunološki sustav prosječnog Hrvata nije isti kao nekog Skandinavca, pa i otud veća smrtnost od korone. Unatoč svemu, ako ste osoba starije životne dobi ili bolesni, svakako bi se trebali cijepiti, jer mnogi su olako shvatili ovaj virus ili nisu vjerovali vlastima, i sada više nisu s nama. Cijepite se zbog sebe!

Igor Knežević

Zašto bježimo iz drugog stupa?

Znate li koliko novih umirovljenika bježi iz drugog stupa i zašto? Zna li koliko ih ostaje u drugom stupu i zašto? Vjerojatno vas drugi stup pretjerano ne zanima, jer je mali broj umirovljenika koji primaju mirovine iz oba mirovinska stupa, a većina mlađih ljudi je povjerovala da je to privatna mirovinska štednja koju vam država želi ukrasti. Teško je u par riječi objasniti zbog čega je drugi stup kakav je uvela Hrvatska po nalogu Svjetske banke apsolutni promašaj, ali vjerujte nam na riječ jer takav drugi stup nemaju zapadnoeuropske zemlje, a postsocijalističke zemlje koje su ga uvele, gotovo sve su ga do danas ukinule, transformirale u dobrovoljni ili barem smanjile izdvajanja.

Hajdemo pričati samo o onima koji se sada umirovljuju, pa dobiju ponudu od Hanfe žele li isplatu mirovine samo iz prvog javnog stupa ili iz oba, javnog i „privatnog“. Naravno, na svoju adresu dobiju računicu koliko bi im bila mirovina iz svake od varijanti. I što onda oni izaberu? Većina bira povratak u prvi mirovinski stup, jer im je takva mirovina obično povoljnija, zato jer se isplata mirovine iz oba stupa isplati samo onima koji su imali za radnog staža ekstremno visoke plaće. To je prava istina.

Državne ili bankarske institucije?

No, iako je Regos državna agencija za vođenje registracije osiguranika i trebala bi zastupati interese osiguranika i države, i tamo su glavni igrači bankari, pa kad treba objasniti zašto 61 posto svih novih umirovljenih odlazi natrag u prvi javni stup, oni tvrde da je to zato što je dodatak na mirovinu za one koji idu u prvi stup veći,

čak 27 posto, a za one koji idu u drugi stup samo 20 posto.

Ma nije tako, gospodo lažovi. Oni koji su ulagali svih 20 posto mirovinskog doprinosa za cijelo vrijeme rada u prvi stup, dobiju 27 posto dodatka kao dio mirovine, a ovi koji su četvrtinu mirovinskog doprinosa ulagali u drugi stup, naravno da dobiju manje. Pomiješali ovi iz Regosa uzrok i posljedice ili naprosto navijaju za drugi stup i bankare.

No, ima još nešto važno.

Vi mislite da onih preostalih 39 posto novih umirovljenika biraju drugi stup zato jer će tamo dobiti veću mirovinu? Niste u pravu. Naime, čak 83 posto svih onih koji odaberu mirovinu i iz drugog stupa, čine to zato da bi dobili 15 posto isplate ukupne uštede u gotovini, a ne zato jer su im mirovine veće u drugom stupu. I to pravo ne mogu ostvariti najsiromašniji, već ako im je izračunata mirovina iz prvog stupa 15 posto veća od zakonom zajamčene najniže mirovine. Dobar mamac, zar ne! Dobijete keš pa možete otplatiti režije, vratiti dugove.

Mame kešom, bježe od reforme

Gospodu iz Regosa i druge ugledne bankare i zagovarače privatizacije mirovinskog sustava ne zanima što se time promaši, „ceo fudbal“, cijela svrha uplaćivanja doprinosa je namijenjena za život u mirovini. Oni mame kešom, pa ih onda briga što će njihovi umirovljenici postati

samo još veći siromasi u starosti. Regos i Hanfa su direktno pod dirigentskom palicom mirovinskih fondova pri inozemnim bankama, a državu baš briga.

Isplata mirovina iz drugog stupa zaživjela je tek posljednje tri godine, a broj korisnika sve je veći. Sve je više osiguranika mlađih od 1962. godišta koji odlaze u mirovinu. Zahvaljujući lobiranju umirovljeničkih udruga, država im je dala izbor između prvog i drugog stupa u kojem je također omogućila dodatak. Time je spasila individualnu kapitaliziranu štednju od ozbiljne reforme, no unatoč tomu i dalje se više građana odlučuje za isplatu iz sustava međugeneracijske solidarnosti. Razlog? Male plaće, najniže mirovine, veći dodatak, nemogućnost jednokratne isplate od 15 posto i – premala primanja iz drugog stupa! Zaključno, daljnju privatizaciju mirovinskog sustava treba zaustaviti, a postojeći drugi mirovinski stup iz obveznog transformirati u dobrovoljni. Ali, to je već druga priča.

Jasna A. Petrović

PRAVO NA RAD UMIROVLJENIKA I dalje smo na kraju ljestvice

U EU radi svaki peti umirovljenik, u Švedskoj svaki treći, a u Islandu i Norveškoj čak dvije petine umirovljenika. Da nije Hrvatske, na dnu bi s oko dva posto zaposlenih penzića bile Grčka i Španjolska. No, Hrvatska ima nešto više od 19.000 službeno zaposlenih umirovljenika, od čega oko 2.800 onih u punom radnom vremenu (policajci i vojnici), a 16.000 na pola radnog vremena, što je samo 1,5 posto svih umirovljenika!

Ništa nije pomoglo ni ukidanje odbitka dodatka za najniže mirovine, kao niti uvođenje prava na rad obiteljskih umirovljenika, jedva je 300 zaposleno iz tog velikog bazena od 215.000 obiteljskih umirovljenika. Da, velik je to bazen dragocjene radne snage, posebno sada u nestašici sve više profesija i pojačanom uvozu radnika, pa i iz Nepala i Tajlanda.

Zašto onda hrvatski umirovljenici nemaju interesa za rad u mirovinu? Ima tu svega pomalo. Neki ne bi radili jer im je to suprotno vrijednosnom svjetonazoru kako se u mirovini treba – mirovati.

Drugi ne mogu raditi jer su potrošeni, izmučeni i bez snage za skakutanje u turizmu, trgovini, prijevozu – gdje ih se najviše za- pošljava. Ipak, najveći je problem na strani poslodavaca, jer oni bi većinom htjeli imati zaposlene u punom radnom vremenu, a samo umirovljeni policajci i vojnici imaju takvu zakonsku mogućnost uz zadržavanje pola mirovine.

Tražili smo da se ista prava omoguće svim umirovljenicima – da rade pola radnog vremena uz zadržavanje cijele mirovine ili puno radno vrijeme uz pola mirovine, ali zakonodavac nije prihvatio, a takvu je diskriminaciju potvrdio u svibnju ove godine i Ustavni sud.

Kao da državi ne smeta što velik broj umirovljenika radi u inozemstvu kao njegovatelji ili građevinski radnici ili na crno u Hrvatskoj socijalne usluge, čišćenje, pomoć u domaćinstvu, popravci itd. Smeta im ako njihovi penzići iz vojske i policije ne bi imali veća prava od tzv. običnih umirovljenika. I dokle tako?

J.A.Petrović

...do „europske“ minimalne mirovine

Dobitnici ovogodišnje Nobelove nagrade za ekonomiju trojica su znanstvenika koji su, svaki na svoj način, razbili neoliberalni mit da rast minimalne plaće uzrokuje gubitak radnih mjesta odnosno pad zaposlenosti, što svakako ide na ruku borbi europskih sindikata za adekvatnu minimalnu plaću.

Da, ovo je utoliko zanimljivije jer se događa u vrijeme kad je Europski parlament podupro inicijativu za izradu direktive o minimalnoj plaći po jedinstvenom obrascu i o tome uputio izvješće Europskoj komisiji te time otvorio vrata za 'trijalog' pregovora s Komisijom i Vijećem, na temelju tog izvješća. To je usvojeno 25.11.2021. godine velikom većinom od 443 glasa za u odnosu na 192 protiv.

Prijedlog o adekvatnoj minimalnoj plaći je trenutno najvažnija politička inicijativa za socijalniju Europu, iako ona u konačnici može voditi i ka izmjenama osnivačkih akata Europske unije, kojima su socijalna prava i sigurnost apsolutno u domeni odlučivanja zemalja članica. Međutim, ono što možemo očekivati je da će zbog balansa socijalnog i ekonomskog interesa, ipak ubrzo doći do donošenja tzv. priopćenja Europske komisije u vezi adekvatnosti minimalne plaće, odnosno nakon toga i do preporuke, kao blažeg dokumenta od direktive. Time bi se potaknula veća pokrivenost radnika pravima iz kolektivnih ugovora, ali i zakonskim propisima, kao i veća stopa sindikalne organiziranosti zaposlenih.

Veće plaće, veće mirovine!

Tim bi se dokumentom utvrdilo i jasna pravila kako bi se osiguralo da će javni novac biti dodijeljen samo onim gospodarskim subjektima koji plaćaju odgovarajuće minimalne plaće, obuhvaćeni su kolektivnim ugovorom i priznaju pravo radnika na organiziranje. Ova pravila trebala bi se primjenjivati i na podizvođače.

Nadalje, izvješće naglašava šire društvene ciljeve minimalnih plaća u doprinosu društvenoj konvergenciji, smanjenju nejednakosti plaća i borbi protiv siromaštva zaposlenih. Kako bi se postigli ovi ciljevi, ojačao bi i preformulirao kriterije koje države članice moraju uzeti u obzir pri određivanju zakonskih minimalnih plaća.

Zašto je to važno i za umirovljenike, odnosno za mirovinske sustave? Prvo, standardiziranje adekvatnije minimalne plaće u svim zemljama članicama pomoglo bi i povećanju izdvajanja za mirovinske sustave kroz mirovinske doprinose. Više novca u mirovinskim fondovima bi omogućilo i otvaranje vrata ozbiljnijim pregovorima o adekvatnijim mirovinama, kao i kreiranju zajedničkog modela „europske“ minimalne mirovine, koja bi, pak, u konačnici utjecala na prosječno više mirovine. K tome, svako povećanje plaća u većini zemalja EU utječe i na usklađivanje mirovina prema plaćama. Nadalje, u nacionalnim akcijskim programima agenda bi se proširila i na pitanje siromaštva, a to znači i na bivše radnike s ponižavajućim mirovinama.

Radnici i umirovljenici – prst i nokat

Kako bi narod rekao, radnici i umirovljenici su u međuosobnosti kao prst i nokat. Temelj mirovinskih sustava u cijeloj Europskoj uniji, a što bez ikakve zadržke podržavaju svi sindikati, a osobito Europska sindikalna konfederacija, je prvi javni mirovinski stup međugeneracijske solidarnosti. Taj model znači da sadašnji radnici doprinosima iz svojih plaća financiraju mirovine sadašnjih umirovljenika, a ujedno i brojne elemente unutargeneracijske solidarnosti.

Novim dokumentom bi se pomaknulo 'prag pristojnosti' minimalne plaće - referentne vrijednosti od 60 posto bruto medijalne plaće i 50 posto bruto prosječne plaće. Iako prag još uvijek ne bi bio pravno obvezujuć, izvješće snažno sugerira da bi države članice trebale koristiti ove pokazatelje kao široko međunarodno priznate.

Korištenje ovih pokazatelja, međutim, možda neće osigurati da minimalne plaće dopuštaju pristojan životni standard, budući da ovise o nacionalnoj raspodjeli plaća. U Portugalu je, na primjer, minimalna plaća bila 65 posto medijana, ali ipak se smatra da je preniska za osiguranje pristojnog životnog standarda. U Hrvatskoj je 60 posto medijana plaće (4.680 kuna), što je daleko više od hrvatske linije siromaštva (2.927 kuna), dok aktualna minimalna bruto plaća iznosi tek nešto manje (4.250 kuna).

Hrvatska nema minimalnu mirovinu

Hrvatske plaće ipak se polako penju, za razliku od mirovina kojih je čak 65 posto ispod hrvatske linije siromaštva. Stoga ne čudi da je Sindikat umirovljenika još prije deset godina u svom glavnom programu rada čvrsto odredio da minimalna mirovina treba iznositi 40 posto minimalne bruto plaće kao osnovu (1.700 kuna za prvih 15 godina radnog staža), a na to se dodaje vrijednost jednog AVM (aktualna vrijednost mirovine = 71,53 kune), što bi za umirovljenika sa 40 godina odrađenog radnog staža iznosilo 3.488 kuna, neovisno o dobi umirovljenika. Sada je prosječna, a ne minimalna mirovina, za umirovljenike sa 40 godina radnog staža – samo 3.700 kuna.

Nova socijalnija Europska unija poručuje kako radnici trebaju imati pravo na pravednu i odgovarajuću minimalnu plaću bez iznimke, a FERPA/Europska federacija umirovljenika i starijih osoba u svom Manifestu od listopada ove godine poručuje kako umirovljenici u svim zemljama moraju jednako tako kao i radnici plaće, imati standardiziranu minimalnu mirovinu. Hrvatska je to imala do 31.12.1998. godine, kada se ona ukinula i uvela tzv. najniža mirovina. Današnji statistički pokazatelji su zabrinjavajući, jer je prosječna najniža mirovina svih 271.404 umirovljenika koji je primaju – 1.782 kune, dok bi, da je zadržana minimalna kakva je bila prije, primali prosječno 2.971 kunu! Vrijeme je, dakle, za promjene, kakve je vizionarski zamislio Sindikat umirovljenika Hrvatske još prije desetak godina.

Jasna A. Petrović

LEGALIZACIJA EUTANAZIJE

Smrt koja glumi da je život

Europske zemlje na putu su prema dekriminalizaciji pomoći pri prekidu života onima koji nepodnošljivo pate, što je posljedica napretka medicine u produljenju ljudskog života. Takav smjer zahtijeva nova bioetička preispitivanja, te smo stoga intervjuirali izv. prof. dr. sc. Ivicu Kelama, predsjednika Hrvatskog bioetičkog društva, predstojnika Katedre za filozofiju i povijest na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta u Osijeku i voditelja Centra za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Osijeku.

➔ U Hrvatskoj je 2015. pitanje eutanazije ušlo na mala vrata u članku 260. Obiteljskog zakona propisujući odlučivanje skrbnika o mjerama za održavanje života štíćenika, odnosno u članku 504. o odlučivanju Suda o istim mjerama kad se tiču djeteta. Obiteljskim zakonom uvedena je mogućnost anticipiranih naredbi i anticipiranih punomoći. Možete li nam pojasniti na koji način to funkcionira i koliko je to doista svojevrsni oblik tzv. pasivne eutanazije, kad se prakticira prekid terapije i ostavlja prirodni tijek bolesti? Jeste li skloni da se ovo pitanje šire regulira zakonom?

Osim navedene obiteljskoppravne regulacije koju spominjete, potrebno je naglasiti kako je eutanazija u našoj zemlji regulirana i kaznenopravnim odredbama privilegiranih kaznenih djela usmrćenja (na zahtjev) iz čl. 112., st. 3. Kaznenog zakona te sudjelovanja u samoubojstvu iz čl. 114. Kaznenog zakona. Većina naših kaznenopravnih stručnjaka slaže se kako je u našoj zemlji dopušten samo tzv. pasivni oblik eutanazije.

No, i kaznenopravna i obiteljskoppravna regulacija ostavlja velike dvojbe prilikom pravilnog postupanja u medicinskoj praksi. Razlog navedenom jest neunificirano i neharmonizirano shvaćanje eutanazije od strane različitih struka i znanstvenih područja. Pitanje eutanazije svakako bi se trebalo detaljnije zakonodavno regulirati, no prije svega je potrebno odgovoriti na temeljno doktrinarno bioetičko pitanje – što je uistinu eutanazija? Upravo o ovom pitanju određeni znanstvenici unutar naše bioetičke zajednice prvi puta predstavljaju vlastito istraživanje o terminološkom određenju pojma eutanazije te njegovim pravnim i medicinskim implikacijama, a koje će biti objavljeno u siječnju 2022. godine u posebnom tematu časopisa *Filozofska istraživanja* posvećenom bioetici i pravu.

Kako prekinuti pretjeranu patnju

➔ O „lijepoj smrti“, što je grčki prijevod riječi eutanazija govori se s religioznog, kulturološkog, filozofskog, pravnog, sociološkog, pa čak i političkog stajališta. No, temeljno je pitanje prava izbora pojedinca na dostojanstveno umiranje bez prekomjerne patnje. Kako biste vi kao teolog i filozof sučelili definiciju eutanazije iz ta dva rakursa?

Odgovor na ovo pitanje ovisi isključivo o stavu pojedinca. Ukoliko pojedinac daje prednost svetosti života, koje je u temelju kršćanskog stava prema eutanaziji, tada je razumljivo da je eutanazija čin koji se protivi božjoj volji, te je u tom smislu nedopustiva. Ako pojedinac daje prednost kvaliteti života, tada se postavlja opravdano pitanje o smislu prekomjerne patnje te se eutanazija vidi kao izlaz i rješenje kojim se prekida ta prekomjerna patnja. U svakom slučaju, eutanazija izaziva i izazivat će mnogobrojne etičke, pravne, političke, filozofske i socijalne dvojbe, te je nerealno očekivati da će i možebitna

legalizacija eutanazije u Hrvatskoj riješiti navedene dvojbe. Bojim se, zapravo, da će ih još dodatno povećati, no to ne znači da se o pitanju eutanazije ne treba otvoriti javna rasprava u kojoj će se sučeliti različita mišljenja i pokušati naći kompenzacijsko rješenje koje bi odgovaralo svim stranama.

Potreban poseban zakon

➔ Napredak znanosti i medicine nužno je povezan s produljenjem patnje u starosti, jer medicina danas ima mogućnosti produžiti ljudski život preko granica fizičkih mogućnosti, ali cijena je totalna medikalizacija, otuđenje i besmisao patnje života. U tom smislu eutanazija se čini kao jedno od rješenja kojim osobe vraćaju kontrolu nad svojim životom, bolešću i patnjom kroz paradoksalnu odluku da odlučuju o trenutku završetka svog života. Koje oblike eutanazije držite etički opravdanim, i uz koja ograničenja?

Svjestan sam kao građanin Republike Hrvatske da je u ovom trenutku eutanazija promatrana i tretirana kao zločin i teško je postaviti općenite granice do kojih bi eutanaziju trebalo tako tretirati jer će to, a i oduvijek je, ovisiti od medicinskog slučaja do medicinskog slučaja, točnije, od osobe do osobe.

Eutanazija je krajnji postupak kojim se pomaže osobi dostojanstvenije i bez boli umrijeti, a kada joj treba pristupiti ovisi i dobro analiziranoj medicinskoj dokumentaciji, stanju i prognozama. Ukoliko osoba boluje od bolesti od koje nema lijeka već se rapidno raspada tijelo, ovakvo rješenje može biti dobar izbor. Radi li se o bolesti ili o bolnoj šteti nanesejoj ljudskom rukom, potpuno je svejedno.

Možemo se u povijesti prisjetiti primjerice bacanja atomske bombe te posljedica iste. U kakvim su mukama godinama nakon umirali ljudi, djeca, a onda takve muke možemo zamisliti danas i postaviti si pitanje – što učiniti? Gledati li ih kako nepovratno propadaju i pate prilikom tog propadanja i umiranja ili im pomoći.

➔ *Ustavni sud Republike Austrije je u povodu tužbe nepokretnog čovjeka koji boluje od multiple skleroze te nekoliko građana, među njima i liječnika, zaključio da se s potpunom zabranom eutanazije krši pravo na samoodređenje čovjeka. Austrija je time odobrila asistirano samoubojstvo, a sličnu je odluku donio i njemački Ustavni sud. Vjerujete li da je moguć takav sljedeći korak i u Hrvatskoj? Ili biste preporučili donošenje posebnog zakona kao u Belgiji, Nizozemskoj, Švicarskoj, Luksemburgu, te u novije vrijeme u Portugalu i Španjolskoj?*

Smatram da je obrazloženje austrijskog Ustavnog suda da „pravo na samoodređenje obuhvaća i pravo odlučivanja o svom životu, kao i pravo na dostojno umiranje. Pravo na slobodno samoodređenje obuhvaća i pravo onih koji žele umrijeti da koriste pomoć“, sjajno sumiralo bit problematike eutanazije.

Osobno smatram da će u skoroj budućnosti biti nužno razmotriti pitanje eutanazije u našem društvu te će se ići prema legalizaciji. Ukoliko se eutanazija legalizira, mišljenja sam da bi svakako ovo pitanje trebalo urediti posebnim zakonom kako bi se izbjegle moguće nejasnoće ili zloupotrebe.

Starost u bolesti i siromaštvu

➔ *Sve je više starijih osoba, često s neizlječivim bolestima ili u dubokom siromaštvu, koji se odlučuju na samoubojstvo, te je čak četrdesetak posto svih samoubojica prešlo dob od 65 godina. Ne mislite li da bi, kad tijelo postaje zatvor, a svetost života se sućeli s patnjom i niskom kvalitetom života, bolje omogućiti asistiranu smrt po individualnom odabiru i odluci?*

Budući da smatram kako svaki čovjek treba imati pravo na samoodređenje koje nužno obuhvaća i pravo odlučivanja o vlastitom životu a što uključuje i pravo na dostojanstveno umiranje, nužno je omogućiti svima onima koji to svjesno žele pravo na dostojanstvenu smrt.

Nažalost, statistike pokazuju da se sve više osoba u zadnjoj fazi života odlučuje za dramatični čin samoubojstva zbog mnoštva razloga i to je duboko zabrinjavajuće, budući da nam njihovi čini samoubojstva poručuju kako se ne može dostojanstveno živjeti u starosti u Hrvatskoj, pogotovo ako je starost opterećena bolešću i siromaštvom. Ove statistike su ujedno i poziv na uzbunu da se svi zamislimo želimo li živjeti u društvu koje svoje starije i nemoćne sugrađane osuđuje na socijalnu isključenost, siromaštvo i patnju.

Spriječiti moguće zloupotrebe

➔ *Hrvatska ima 30-50 tisuća pacijenata koji godišnje trebaju usluge palijativne skrbi, a na raspolaganju je tek nekoliko stotina postelja. Hospicija nema, osim jednog od petnaestak kreveta u Rijeci. U Zagrebu nema ni takve mogućnosti iako se godinama obećavala gradnja hospicija. Kao i kod prava na dostojanstvenu smrt, cilj eutanazije nije ubiti, već olakšati umiranje. Slažete li se da je dostojanstvo u suočavanju sa smrću neophodno omogućiti svim stanovnicima?*

Palijativna skrb pacijenata u Hrvatskoj nije na zadovoljavajućoj razini, te su nužne sustave promjene, kako bi se pacijentima u posljednjoj fazi njihovog života omogućilo dostojanstveno nošenje s bolešću i umiranjem. Žalosno je da u 21. stoljeću u Hrvatskoj postoji samo jedan hospicij, a toliki naši sugrađani umiru u nedostojanstvenim uvjetima. Svakako bi trebalo o ovom problemu palijativne skrbi više govoriti u javnosti i javnost senzibilizirati za takove pacijente.

U tome vidim i veliku ulogu Crkve, jer koliko mi je poznato i ovaj jedini hospicij u Rijeci je osnovala i vodi Riječka nadbiskupija. Nadam se i vjerujem da će se i druge biskupije povesti za svijetlim riječkim primjerom i otvoriti hospicije u svojim

biskupijama i na taj vidljivi način posvjedočiti svoje kršćansko zalaganje za dostojanstven život svakoga čovjeka do njegove prirodne smrti.

➔ *Imajući u vidu da je jedna od temeljnih postavki katoličkog vjerovanja stav da je Bog tvorac života, nije čudno da se Crkva zalaže za zaštitu očuvanja ljudskog života od začeca do prirodne smrti. Stav Crkve prema eutanaziji sličan je kao i u pitanju pobačaja te je nerealno očekivati da će Katolička crkva ikada smatrati eutanaziju prihvatljivim izborom za sve one koji nepodnošljivo pate. S druge strane, imamo sve one koji se zalažu za tzv. kvalitetu života te, ne bez temelja, ističu kako nepotrebno produžavanje ljudskog života uz istovremeno produžavanje patnje koju osoba doživljava dramatično smanjuje kvalitetu života te se postavlja pitanje o smislenosti produžavanja takvog života. Koliko u tim prijevima može pomoći bioetika kao znanost dvadesetog stoljeća?*

Pravo svih punoljetnih građana

Smatram da bioetika može biti od velike pomoći, budući da je jedna od temeljnih zadaća bioetike, formiranje orijentacijskog znanja koje će nam pomoći u sagledavanju problema iz više perspektiva. Imajući sve ovo na umu, u raspravi oko možebitne legalizacije eutanazije, najveću pozornost treba usmjeriti na sprječavanje mogućih zloupotreba, te izbjegavanje nametanja stava kod starih i bolesnih članova naše zajednice, kako je eutanazija ne samo rješenje za njihove patnje, već što bi bilo vrlo problematično, njihova obaveza prema društvu u svojim bližnjima u smislu da su oni beskorisni članovi društva.

Bojim se da, ukoliko se legalizira eutanazija možemo vrlo lako doći u situaciju da se eutanazija promovira kao rješenje za stariju populaciju, koja se u očima javnosti može percipirati kao beskorisna i teret društva, te bi bilo najbolje da ih uopće nema.

Također je potrebno jako paziti da se ne promovira stav kako je eutanazija jedino rješenje za ljudsku patnju, da se ne bi doveli u apsurdnu situaciju da se eutanaziraju alkoholičari (koji smatraju da su neizlječivi) kao što je bio prije nekoliko godina slučaj u Nizozemskoj. Nažalost, čini se kako će se i o pitanju eutanazije rasprava u hrvatskom društvu svesti na uobičajene argumente dviju suprotstavljenih pozicija bez dovoljnog nastojanja objiju stranu u razumijevanju argumenata druge strane. Stoga je od iznimne važnosti što prije otvoriti javnu raspravu, pogotovo što je i trenutna pandemija COVID-19 virusa u fokus javnosti stavila pitanje ranjivosti i nedovoljne zaštite najstarijih članova našega društva.

➔ *U kojim slučajevima, pod pretpostavkom da bi se to zakonski reguliralo, držite da bi eutanaziju trebalo bespogovorno zabraniti? Ili bi to trebalo biti pravo svakog čovjeka čiji je život u terminalnoj fazi i s nepodnošljivim patnjama ili na aparatima za život ili smrt koja samo „glumi“ da je život? Prema reakcijama upitanih stotinjak starijih osoba, većina ih je ocijenila kako bi eutanaziju trebalo strogo nadzirati, ali i omogućiti u takvim slučajevima. Što Vi zaključno poručujete?*

Smatram da bi eutanazija trebala biti pravo svakog punoljetnog građanina, a to znači da se izričito protivim eutanaziji djece i maloljetnika, kao što je to slučaj u Belgiji koja jedina zemlja na svijetu koja je dozvolila eutanaziju djece. Ukoliko se eutanazija u Hrvatskoj u doglednoj budućnosti legalizira, smatram da se njeno provođenje treba strogo nadzirati, kako bi se isključila mogućnost zloupotreba, a istovremeno zajamčilo našim građanima pravo na dostojanstveno umiranje.

Jasna A. Petrović

Umrla je Milka Kutija, bez Covid dodatka

Sindikat umirovljenika Hrvatske je po ovlasti Nike Kutije, sina pok. Milke Kutije iz Lisičića kraj Benkovca, 30. studenog 2021. uputio pritužbu zbog diskriminacije Pučkoj pravobraniteljici Teni Šimonović Einwalter. Pritužba se odnosi na slučaj diskriminacije temeljem dobi, (ne)obrazovanosti, imovnog i zdravstvenog stanja, a kako bi zaštitili starije osobe koje se sustavno diskriminira po različitim osnovama.

Naime, 94-godišnja baka Milka Kutija iz sela Lisičić kod Benkovca redovito je primala 1.014 kuna mirovine ostvarene u Hrvatskoj, a dostavljana joj je putem poštaru na kućnu adresu u ruke, te je cijeli život živjela u Hrvatskoj. Njoj je trebalo, bez daljnjih zahtjeva jer je imala mirovinu stečenu samo u Hrvatskoj, isplatiti Covid dodatak u najvećem iznosu od 1.200 kuna, koji joj, međutim, nije isplaćen, s formalnim obrazloženjem kako ona nije bila na referentni datum evidentirana u lokalnoj policijskoj postaji sa prebivalištem na adresi na kojoj je primala svaki mjesec mirovinu, te i svaki dan topli obrok preko benkovačkog Caritasa.

Sporna adresa prebivališta

Sindikat umirovljenika Hrvatske je još za njezina života u više navrata ukazivao na ovaj slučaj, no svaki je put stigao hladan birokratski odgovor. Dana 7.10.2021. godine ministru Josipu Alardoviću upućen je zahtjev za isplatom Covid dodatka Milki Kutiji, te 28.10.2021. glavnom ravnatelju Policije Nikoli Milini radi izdavanja istinite potvrde o stvarnom prebivalištu na dan 31.3.2021., također bez uspjeha.

Milka Kutija preminula je 30.10.2021. i nije dočekala pravdu, iako je od 1995. godine ponovno živjela u istoj kući i na istoj adresi, i to nakon što se vratila iz ratnog prognaništva u Zagrebu, te joj je od te godine izdana trajna osobna iskaznica s kućnim brojem Lisičići 0. No, promjenama Zakona o prebivalištu gospođa Milka je do 2014. godine bila obvezna izvaditi novu osobnu iskaznicu, jer su komunalne službe promijenile njezin kućni broj sa „0“ na „58“,

sa čime ona nije bila upoznata, jer je riječ o staroj i nepismenoj osobi.

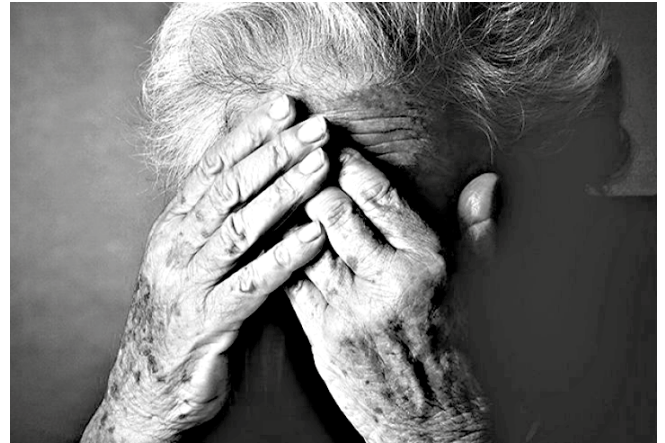
Iako su njezin sin Niko Kutija iz Varaždina, inače bivši hrvatski branitelj, te drugi sin Mile iz Zagreba, u njezino ime podnijeli zahtjev za isplatom Covid dodatka još u svibnju 2021., taj dodatak joj nije isplaćen te je od HZMO-a dobila odgovor kako do isplate nije došlo jer nije imala neprekinuto prebivalište u Republici Hrvatskoj do 31.3.2021. godine!?

Penzija i topli obrok na adresi

Stoga je 29. srpnja ove godine gđa. Kutija, iako vrlo stara, bolesna i teže pokretna, bila prinuđena izraditi novu osobnu iskaznicu s promijenjenim kućnim brojem. HZMO je, međutim, odgovorio kako joj se svejedno neće isplatiti Covid dodatak ni u ovom trećem pozivu, jer nije imala važeću osobnu iskaznicu u ožujku, te je upućena na Policijsku postaju u Benkovac. To što je redovito osobno na istoj adresi primala mirovinu svaki mjesec, te dobivala topli obrok od Caritasa, ne zanima ni Policijsku postaju Benkovac niti HZMO. Birokrati tjeraju svoje.

Inače, gđa. Kutija, među inim i zbog stresa uslijed peripetija s birokracijom, doživjela je moždani udar u kolovozu ove godine, a od 1. rujna ove godine bila je smještena u Dom za starije osobe u Gospiću koji mjesečno košta 4.000 kuna, što su joj doplaćivali sinovi. U Domu je oboljela i od Covida-19 te preminula.

Očito je kako zbog upitnog postupanja Policijske postaje u Benkovcu koja je HZMO izvijestila kako je gđa. Milka Kutija izbrisana i ne živi na toj adresi, ista nije ostvarila svoje pravo na Covid dodatak. Sindikat umirovljenika je uputio upit i zahtjev za provjeru činjenica glavnom rav-

natelju Policije Nikoli Milini, ali je stigao samo birokratski kratak opći odgovor od strane Policijske postaje Benkovac.

Umrli bez prava

Na opetovani zahtjev sina Mile Kutije konačno je PP Benkovac 13.10.2021. izdala potvrdu prebivališta na referentni datum, te ju je sin isti dan predao na HZMO uz ponovljeni zahtjev koji se vodi pod Br.-03901579803. Dok je HZMO razmišljao kako riješiti taj slučaj, gospođa Milka Kutija je preminula 30.10.2021. u Domu u Gospiću. Sinovi su dobili odgovor od HZMO kako se „Covid dodatak ne isplaćuje osobama koje su preminule“, iako je gđa. Kutija pribavila potvrdu o točnom prebivalištu još za života!

Stoga se SUH obratio Uredu Pučke pravobraniteljice kao zadnjoj instanci zaštitite ljudskih prava građana i građanki te se postavlja pitanje zar je moguće da će osobe koje su u potrebi doista zbog jedne birokratske činidbe ostati bez potrebne pomoći odnosno svog zakonom zajamčenog prava, a možda i s posljedicama po zdravlje i život? Kažnjava li država nepismene i vrlo stare umirovljenike bez dovoljno prihoda za život zbog njihove neinformiranosti i neupućenosti?

„Stoga vas molimo još jednom da reagirate na ovaj naš apel i time zaštitite i sve potencijalne žrtve sličnog postupanja“, piše u pritužbi zbog diskriminacije upućenoj Pučkoj pravobraniteljici.

Jasna A. Petrović

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Pitali ste, HZMO odgovara

Može li se mirovina isplaćivati na tekući račun opunomoćenika ako korisnik mirovine to zatraži?

Mirovina se ne može isplaćivati na tekući račun opunomoćenika, već samo korisnika, bez obzira na zahtjev stranke. Ugovornim odnosom između poslovnih banaka i HZMO-a uređeno je doznačavanje mirovine na račun korisnika te se u skladu s tim i eventualne nepripadne isplate i povrat uvijek potražuju od banke tog korisnika.

Kada korisnik dostavi tekući račun banci, punomoć za podizanje mirovine može dati opunomoćeniku.

Može li se mirovina isplaćivati na račun doma umirovljenika?

Ako korisnik mirovine želi troškove smještaja u domu za umirovljenike plaćati izravnom uplatom mirovine na žiroračun doma, dom umirovljenika treba HZMO-u dostaviti zahtjev radi sklapanja ugovora o međusobnim odnosima u vezi s pokrićem troškova smještaja u domu.

Nakon toga HZMO će dostaviti tiskanice suglasnosti koju treba potpisati štićenik doma koji se odlučio za takav način isplate mirovine. Uz zahtjev za sklapanje takvog ugovora treba priložiti i rješenje o osnivanju doma, a ako je riječ o privatnom domu i rješenje kojim je imenovan predstavnik.

Drage umirovljenice i umirovljenici,
želimo vam sretan Božić i novu 2022. godinu,
ispunjenu zdravljem, radošću i mirom!

Uredništvo info.HZMO-a

Bonifikacija i penalizacija mirovine

Člankom 85. stavkom 1. Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO) propisano je da polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu i da određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine.

Stavkom 3. ovog članka propisano je da se polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe pravo na mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje tako da se polazni faktor povećava za 0,34% za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

Međutim, kada osiguranik ostvari pravo na starosnu mirovinu i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena na temelju izmijenjenog ugovora o radu bez prekida radnog odnosa prema članku 37. stavku 6. ZOMO-a, nema pravo na bonifikaciju, kao ni u slučaju ponovnog određivanja mirovine na temelju navršene jedne godine staža osiguranja.

Valja istaknuti da se bonificira dulji ostanak u svijetu rada odnosno kasniji odlazak u mirovinu nakon ispunjenih uvjeta starosne dobi.

Za prijevremenu starosnu mirovinu polazni faktor trajno se smanjuje za 0,2 % za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, neovisno o duljini mirovinskog staža.

KORISNICI MIROVINA - isplata u studenome 2021.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	497 039	2.848,57 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	42 163	3.774,00 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	80 628	2.512,34 kn
Prijevremena starosna mirovina	206 083	2.749,23 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	354	3.008,88 kn
Invalidska mirovina	103 144	2.145,11 kn
Obiteljska mirovina	214 355	2.143,46 kn
UKUPNO - ZOMO	1 143 766	2.645,55 kn
Korisnici koji su u 2021. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	19 614	2.673,74 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	4 978	3.531,65 kn
Prijevremena starosna mirovina	6 225	2.878,52 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	14	3.208,04 kn
Invalidska mirovina	1 906	2.080,68 kn
Obiteljska mirovina	10 095	2.244,42 kn
UKUPNO	42 832	2.675,81 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	107 346	4.067,77 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	211 144	3.700,59 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	274 732	1.788,92 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 755	7.494,71 kn
Ukupan broj osiguranika		1 585 829
Ukupan broj korisnika mirovine		1 237 237
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,28
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za rujun 2021.		7.108,00 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2021. godini		2.853,85 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,06%)		569 852
Korisnici mirovina - žene (53,94%)		667 385
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		34 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		63 godine
Procjena potrebnih sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.644.000.000 kn

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U PROSINCU 2021.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 29. studenoga 2021. godine održana je 39. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Usklađivanje cijena lijekova na recept HZZO-a

Sukladno Pravilniku o mjerilima za stavljanje lijekova na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje kao i načinu utvrđivanja cijena lijekova koje će plaćati Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje te načinu izvještavanja o njima („Narodne novine“, broj 33/19) HZZO je proveo postupak usklađivanja cijena lijekova koji se propisuju na recept HZZO-a. Tijekom ovoga postupka usklađivalo se 920 pakiranja lijekova, od čega je za 277 pakiranja snižena cijena lijeka.

Ujedno, u redovnoj proceduri u liste lijekova HZZO-a uvršten je lijek esketamin za liječenje teške depresije te lijekovi risdiplam i dupilimumab koji su kliničke paralele, odnosno primjenjuju se u indikacijama koje se već nalaze na listama lijekova.

Novi prihodovni cenzus u dopunskom zdravstvenom osiguranju za 2022. godinu

Sukladno Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju HZZO svake godine provodi usklađivanje prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz sredstava državnog proračuna s promjenama prosječnog indeksa potrošačkih cijena i promjenama prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Ove godine usklađenju su prethodile i izmjene Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju

kojim su povećani zakonski utvrđeni prihodovni cenzusi te su novoutvrđeni prihodovni cenzusi (2.000,00 kuna odnosno za osigurane osobe – samce 2.500,00 kuna) bili podloga za ovogodišnje usklađenje.

Odlukom o usklađivanju prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2022. godini utvrđeno je kako će pravo na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2022. godini moći ostvariti osigurane osobe HZZO-a ako im ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od 2.065,60 kuna te osigurane osobe – samci, ako im prihod u prethodnoj kalendarskoj godini nije veći od 2.582,00 kuna.

Navedeni cenzusi primjenjivat će se od 1. siječnja 2022. godine.

IZMJENE ZAKONA O DOBROVOLJNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

(novi prihodovni cenzus)

Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 29. listopada 2021. godine Zakon o izmjeni Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju kojim je utvrđeno povećanje prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz sredstava državnog proračuna na način da je prihodovni cenzus u iznosu od 1.563,23 kune povećan na 2.000,00 kuna, a prihodovni cenzus za osigurane osobe – samce s 2.000,00 kuna povećan je na 2.500,00 kuna.

Zakon je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 120 od 10. studenoga 2021. godine, a stupio je na snagu 11. studenoga 2021. godine.

U skladu s navedenom izmjenom od stupanja na snagu Zakona pravo na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz sredstava državnog proračuna ostvaruju osigurane osobe

IZ SADRŽAJA:

- Usklađivanje cijena lijekova na recept HZZO-a
- Novi prihodovni cenzus u dopunskom zdravstvenom osiguranju za 2022. godinu

- Izmjene Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju

- Podnošnje zahtjeva poštom ili na e-mail adresu

kojima ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini, iskazan po članu obitelji, mjesečno nije veći od 2.000,00 kuna te osigurane osobe - samci ako im prihod u prethodnoj kalendarskoj godini nije veći od 2.500,00 kuna.

HZZO će za osiguranike za koje ima sve potrebne podatke navedeno pravo utvrditi po službenoj dužnosti te će osiguranici policu nesmetano moći koristiti i nadalje.

Osigurane osobe kojima HZZO nije utvrdio pravo po službenoj dužnosti, a smatraju da ispunjavaju uvjete za ostvarivanje istoga sukladno navedenim zakonskim izmjenama, slobodne su se obratiti HZZO-u podnošenjem zahtjeva putem tiskanice koju mogu preuzeti na poveznici <https://dzo.hzzo.hr/obrasci>, a koju će popunjenu dostaviti HZZO-u poštom ili na jednu od sljedećih e-mail adresa:

Regionalni ured Osijek cenzusdzo-osijek@hzzo.hr Osječko-baranjska županija

Područna služba Vinkovci cenzusdzo-vinkovci@hzzo.hr Vukovarsko-srijemska županija

Regionalni ured Split cenzusdzo-split@hzzo.hr Splitsko-dalmatinska županija

Područna služba Slavonski Brod cenzusdzo-slavonski@hzzo.hr Brodsko-posavska županija

Područna služba Pazin cenzusdzo-pazin@hzzo.hr Istarska županija

Područna služba Gospić cenzusdzo-gospic@hzzo.hr Ličko-senjska županija

Područna služba Požega cenzusdzo-pozega@hzzo.hr Požeško-slavonska županija

Područna služba Bjelovar cenzusdzo-bjelovar@hzzo.hr Bjelovarsko-bilogorska županija

Područna služba Čakovec cenzusdzo-cakovec@hzzo.hr Međimurska županija

Područna služba Koprivnica cenzusdzo-koprivnica@hzzo.hr Koprivničko-križevačka županija
Regionalni ured Rijeka cenzusdzo-rijeka@hzzo.hr Primorsko-goranska županija

Područna služba Krapina cenzusdzo-krapina@hzzo.hr Krapinsko-zagorska županija

Regionalni ured Zagreb cenzusdzo-zagreb@hzzo.hr Grad Zagreb i Zagrebačka županija

Područna služba Karlovac cenzusdzo-karlovac@hzzo.hr Karlovačka županija

Područna služba Virovitica cenzusdzo-virovitica@hzzo.hr Virovitičko-podravska županija

Područna služba Dubrovnik cenzusdzo-dubrovnik@hzzo.hr Dubrovačko-neretvanska županija

Područna služba Šibenik cenzusdzo-sibenik@hzzo.hr Šibensko-kninska županija

Područna služba Varaždin cenzusdzo-varazdin@hzzo.hr Varaždinska županija

Područna služba Sisak cenzusdzo-sisak@hzzo.hr Sisačko-moslavačka županija

Područna služba Zadar cenzusdzo-zadar@hzzo.hr Zadarska županija.

Osim putem e-maila zahtjev za ostvarivanjem prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz sredstava državnog proračuna moguće je podnijeti i neposredno regionalnom uredu, područnoj službi ili ispostavi HZZO-a.

Imovinski cenzusi utvrđeni Zakonom o izmjeni Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju primjenjivat će se do kraja 2021. godine, a od 1. siječnja 2022. godine u primjeni su cenzusi utvrđeni odlukom Upravnog vijeća HZZO-a o usklađivanju prihodovnog cenzusa za ostvarivanje prava na plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna u 2022. godini.

PROCES PRILAGODBE UPRAVLJANJA LJUDSKIM POTENCIJALIMA U HZZO-u (III. dio)

Nastavak iz prethodnog broja

3. Provođenje unutarnje revizije službe za upravljanje ljudskim resursima

Interni revizor treba započeti s provjerom podataka o pouzdanosti različitih izvještaja koje generira služba za upravljanje ljudskih resursa. On svoju pažnju usredotočuje na obrađene podatke, odnosno podloge za prikupljanje podataka o ljudskim resursima, kao na primjer broj radnika sa visokom stručnom spremom, broj radnika sa višom stručnom spremom ili prvostupnika, broj radnika sa srednjom stručnom spremom, broj visoko kvalificiranih radnika, broj kvalificiranih radnika, broj radnika bez stručne spreme, broj magistara i doktora znanosti, njihov raspored po organizacijskim jedinicama, ocjena njihove podudarnosti sa stvarnim stanjem, svojevrsna inventarizacija stvarnog stanja.

Prijem i odlazak radnika, provjera zakonitosti, formalnog postupka, natječajne dokumentacije, diplome, potvrde o školovanju, provjera obračuna i iznosa otpremnina, podudarnost s pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Brojni su primjeri iz prakse o lažiranju diploma ili neimanju

odgovarajućih potvrda, diploma školskih i visokoškolskih institucija. U praksi se događa da radnici nakon završetka školovanja, studija, specijalizacija i sl. dostavljaju privremene potvrde o njihovom završetku bez da naknadno dostave i vjerodostojne diplome, uvjerenja ovjerena i potpisana od strane dekana, rektora, ravnatelja škola i dr. Primjerice, znanstveni stupnjevi magistra i doktora znanosti prema odredbama pojedinih kolektivnih ugovora, uredbi, omogućuju radniku određeni dodatak na plaću, pa je posebice potrebna vjerodostojna isprava za obračun i isplatu takvog prava iz radnog odnosa.

U cilju što brže prilagodbe novoprimiteljenih radnika na određeno radno mjesto, potrebno je uz pomoć posebnih programa provesti osposobljavanje. Ono se može organizirati kroz posebne centre za osposobljavanje, gdje polaznici prolaze odgovarajuće programe „prilagodbe“. Ove programe mogu prezentirati vodeći ljudi pojedinih poslovnih procesa ili kako ih suvremena teorija i praksa još naziva „vlasnici“ procesa (process owners). Takve programe treba osmišljavati, usklađivati služba za upravljanje ljudskim resursima. Nema razloga da se ne koriste iskustva profitnih organizacija koja su daleko odmakla u programima takvih osposobljavanja prije upućivanja pojedinog radnika u određenu organizacijsku jedinicu. U nekim slučajevima radnika se jednostavno primi na određeno radno mjesto i tu

uglavnom prestaje njegova komunikacija sa službom za upravljanje ljudskih resursa.

Odlazak radnika iz određene organizacije može biti iz više razloga, kao na primjer svojevoljna normalna fluktuacija zbog odlaska u drugu sredinu, gdje mu se bolje mogu ostvariti njegova predviđanja, želje, naknade za rad i sl. Odlazak radnika može biti uvjetovan i otkazom, čije uzroke uz redovnu fluktuaciju, interni revizor također može preispitati. Pokazatelji veće fluktuacije radnika nepovoljno utječu na funkcioniranje svake organizacije. Vrijeme uvođenja novih radnika može poprilično dugo potrajati i izazvati dodatne troškove organizaciji. S druge strane, preispitivanjem razloga odlazaka radnika iz organizacije mogu se spriječiti eventualni rizici nepotrebnih radnih sporova, koji mogu završiti i sudskim postupcima, službeničkim sudovima. Ne treba zaboraviti da otkazi bez sporazuma sa radnikom ili menadžerom mogu objema strankama u sporu, dakle organizaciji i samom radniku uzrokovati veće materijalne i nematerijalne štete. Pod materijalnom štetom se podrazumijevaju parnički, sudski i drugi popratni troškovi, troškovi plaćanja otpremnina, posebno onih menadžerskih. Nematerijalna šteta može se odnositi na narušavanje društvenog ugleda organizacije odnosno reputacije radnika ili menadžera, tj. „mrlja“ u njegovoj radnoj biografiji. U slučaju obračuna i isplate otpremnina interni revizor se može pozabaviti i ispravnošću takvih isplata. Jesu li navedene isplate predviđene zakonom, kolektivnim ugovorom i drugim pisanim dokumentima, aktima donesenim unutar organizacije.

Posebna pažnja unutarnjeg revizora treba se usmjeriti na provjeru načina obračuna i isplate plaća. Jedno od pitanja na koje treba odgovoriti: da li je obračun i isplata plaće obavljen sukladno uredbama ili drugim propisima, kolektivnom ugovoru i drugim dokumentima koji uređuju ta prava radnika ili menadžera.

Jedno od dostignutih prava iz kolektivnog pregovaranja između poslodavaca i sindikata mogu biti i periodički sistematski zdravstveni pregledi zaposlenika, ugovorene police osiguranja od nesretnog događaja i neka druga prava zaposlenih.

Štoviše, pojedina prava iz tzv. društvenog standarda zaposlenih (pravo na prehranu, restorani društvene prehrane) mogu biti predmet takvih kontrola. Unutarnja revizija može ocjenjivati funkcioniranje vlastitih restorana za potrebe zaposlenih ili takve outsourcing usluge, njihovo financijsko poslovanje, opravdanost načina njihovog funkcioniranja i druga popratna pitanja.

Metodom uzoraka mogu se provjeravati obračun i isplata prijevoza zaposlenih od mjesta stanovanja do mjesta rada prema odredbama kolektivnog ugovora, općim aktima organizacije, prijavljenim adresama stanovanja u poreznim karticama i sl.

S obzirom da se pojedine aktivnosti službe za upravljanje ljudskim resursima mogu odnositi i na organiziranje kulturnih sadržaja za potrebe radnika, onda i ti poslovi mogu biti predmetom revizijske pažnje. U praksi organizacija su dosta iz prošlosti zapostavljeni tzv. „animatori kulture“ čiji je zadatak bio i da potiču konzumaciju kulturnih potreba zaposlenih (organiziranje kazališnih posjeta, koncerata, izložbi, posjete muzejima i drugim kulturnim manifestacijama). Služba se u jednom svom dijelu može posvetiti organiziranju sportskih natjecanja (organiziranje radničkih sportskih igara), a ne da to bude uglavnom preokupacija sindikalnog vodstva pojedine organizacije.

Poznata je činjenica da podizanje kulturne razine zaposlenika i zadovoljavanjem njihovih potreba za razonodom može pozitivno utjecati na njihov svakodnevni rad. Ispunjavanje određenih kulturnih, rekreacijskih potreba, razonode, kao što je odlazak u kazališta, muzeje, izložbe i sl., čini radnike zadovoljnijim, što u svakom slučaju može povećava njihovu radnu motivaciju. Nezadovoljan radnik ne može ostvarivati željene rezultate i oni u protivnom mogu biti ispod planiranih očekivanja.

Poželjno je da organizacija ima usvojeni akt, pravilnik o obrazovanju i osposobljavanju svojih radnika. Takvim aktom bi se trebali utvrditi kriteriji i mjerila kod upućivanja pojedinih radnika za dodatnim obrazovanjem i osposobljavanjem. Ne mogu se potencijalni kandidati za neko dodatno školovanje ili osposobljavanje upućivati osnovom donošenih „ad hoc“ kriterija, odnosno sve prepustiti volji poslovodstva. Ovdje se ipak radi, kako kod profitnih tako i kod neprofitnih organizacija o društvenom ugledu i određenom javnom interesu, stoga je potrebno i ova prava radnika urediti na primjeren način.

U praksi funkcioniranja različitih organizacija mogu se pojaviti i brojni drugi problemi, koji su povezani s upravljanjem ljudskim resursima. Oni najčešće nastupaju uslijed neodgovarajućeg ustrojenog sustava unutarnjih kontrola navedenog poslovnog procesa, što može biti predmet stalne pažnje unutarnje revizije pojedine organizacije. U slučajevima njihove nedostatnosti, manjkavosti, nepotpunosti, dolazi do različitih odstupanja. Često se svjesno prihvaćaju razna izvješća koja u potpunosti ne prikazuju stvarno stanje. Na taj način može se iskriviti motivacija radnika na tim poslovima, jer se oni tada više bave „prikrivanjem“ stvarnog stanja nego razvojem svog posla. Kvaliteta sustava unutarnjih kontrola ne ovisi samo o veličini entiteta, nego o interesu i sposobnosti onih koji upravljaju ljudskim resursima.

Nastavak u idućem broju

- Proces prilagodbe upravljanja ljudskim potencijalima u HZZO-u (III. dio)

- Važnost službe za upravljanje ljudskim resursima

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Donirajte hranu pred istekom roka

Prije nekoliko mjeseci SUH-u se za pomoć obratila Štefica Čučak, predsjednica humanitarne udruge Rijeka ljubavi iz Osijeka, koja pomaže 3.500 najsiromašnijih Osječana. Glavna djelatnost te udruge je dijeljenje donirane hrane, no Štefica nam je ukazala na veliki problem s kojim se ta, ali i druge slične udruge koje pomažu siromašnima i socijalno ugroženim osobama, susreću.

Naime, već godinama ne postoji zakon kojim bi se uredila situacija u vezi donirane hrane. Vlada RH je napravila određeni pomak kada je krajem 2015. godine svim poduzetnicima omogućila doniranje hrane bez plaćanja PDV-a, uveden je Registar posrednika kao i unaprijeđen IT sustav e-doniranje.

Nažalost, ta mjere nisu imale prevelik učinak, jer većina hrane pred istekom roka završava tamo gdje ne bi trebala, bilo u malim trgovačkim lancima specijaliziranim za tu robu, ili se namjerno uništava, a navodno se ta hrana i prepakirava te ponovno prodaje, rekla nam je Štefica.

„Uputila sam žalbu Državnom inspektoratu, no dobila sam odgovor kako svatko

tko želi ima pravo otkupiti hranu. Zato se zalažem da se donese zakon kojim bi se hrana pred istekom roka morala isključivo donirati, a ne da, kako sam čula, osobe koje imaju po 10.000 kuna plaću u specijaliziranim trgovinama kupuju robu pred istekom roka trajanja po niskim cijenama“.

SUH je reagirao, te je početkom rujna ove godine na 5. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe iznesen zahtjev da se uredi stanje u području doniranja hrane, a nakon toga je poslan i zahtjev Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, koje je doista reagiralo te pozvalo Šteficu Čučak na sastanak, na kojem je uključena u radnu skupinu koja će se baviti tim pitanjem.

No, to je bilo u rujnu, tri mjeseca kasnije ništa se još nije pomaknulo s

mrtve točke, kazala nam je Štefica.

„Svakodnevni su vapaji siromašnih i bolesnih koji satima čekaju u kilometarskim kolonama za malo hrane, ali nažalost naše rashladne komore zjape prazne. Imamo preko 600 djece kojima pomažemo, to je velika tuga kad nemamo dovoljne hrane za sve. Tek jedan veliki trgovački lanac nam donira hranu, ostali ne. Sve ide presporo, previše je gladnih da bi se ovako važno pitanje odgađalo“, zaključila je zabrinuto ova

I.K.

Drage umirovljenice i umirovljenici,

u ime Međimurske županije i svoje osobno želim čestit Božić Vama i Vašim bližnjima!

Neka Vam 2022. godina donese obilje zdravlja, mira i radosti.

ŽUPAN MEĐIMURSKE ŽUPANIJE
MATIJA POSAVEC

BLAGOSLOVLJEN I SRETAN BOŽIĆ,
UZ OBILJE ZDRAVLJA U
NOVOJ 2022. GODINI!

OPĆINA RUGVICA
OPĆINSKI NAČELNIK
MATO ČIČAK, dipl. ing.

Božićni blagdani dani su mira, dobrote, veselja i slavlja,
stoga Vam želimo da ih provedete u društvu svojih najbližih.

Blagoslovljen i radostan Božić

te obilje mira, zdravlja i sreće u Novoj 2022. godini
svim žiteljima Zagrebačke županije žele

župan
Stjepan Kožić

i predsjednica Županijske skupštine
Martina Glasnović

Zagrebačka

županija

Projekt polučio uspjeh!

Sindikar umirovljenika Hrvatske od 1999. ima Pravno savjetovalište specijalizirano za starije osobe, a prije pandemije je to bilo jednostavno – naprosto bi se dolazilo u Radnički dom u Zagrebu gdje je sjedište SUH-a, ili dežurne pravnike kontaktiralo telefonom ili elektronskom poštom. Korona je puno toga promijenila, ojačala potrebu za virtualnim kontaktima, pa se zato od Ministarstva pravosuđa i uprave krajem svibnja 2021. godine, zatražilo sufinanciranje projekta „Pravna pomoć starijim osobama: od informacije do zaštite“. U osnovi toga je koncept putujućeg pravnog savjetovališta.

SUH je krenuo s realizacijom projekta i aktivnostima. Pojačan je rad i dostupnost Pravnog savjetovališta u prostorijama SUH-a sufinanciranjem pola plaće mladog pravnika Vedrana Graheka te plaće na pola radnog vremena za voditelja Pravnog savjetovališta Antu Kupreškaka. Osim povećane dostupnosti u davanju pravnih savjeta, projekt je omogućio da Pravno savjetovalište umjesto dosadašnjih četiri, radi pet dana u tjednu.

Redovito su u mjesječniku Glas umirovljenika u posebnoj rubrici Pravni savjeti objavljeni odgovori na pitanja čitatelja, gdje su osobe starije životne dobi pravodobno i svestrano informirane o svojim pravima. Prije samog održavanja radionica u četiri hrvatske regije, provedena je i anketa na sto članova SUH-ovih četiriju podružnica u kojima je planirano održavanje radionica iz četiri različite regije, redom u Vrgorcu, Poreču, Slavanskom Brodu i Bjelovaru.

Pitali smo 100 umirovljenika koje teme najviše zanimaju starije osobe. Odgovorili su: nasljedno pravo (oporuke, darovni ugovori s plodouživanjem itd.); ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju; mirovinska prava (ali i nacionalna naknada za starije) i socijalna prava. Velika većina starijih osoba dolazi do informacija o svojim pravima putem medija i smatra kako nisu dovoljno upoznati sa svojim pravima. E, pa to više ne mora biti tako!

Radionice u svim regijama

Na temelju anketa saznalo se koje pravne teme najviše zanimaju naše umirovljenike, tj. o kojim pravnim temama bi htjeli saznati više informacija. Putem ankete se saznalo i neke zanimljive činjenice kao što su: koliko se umirovljenika služi internetom, koliko njih čita Glas umirovljenika, kako dolaze do informacija o svojim pravima, znaju li razliku između dosmrtnog i doživotnog uzdržavanja, znaju li što sve oporuka treba sadržavati, itd.

Na temelju obrade podataka iz anketa pripremljene su radionice za svaki od četiri grada, i to s temama koje su sami odabrali. Radionice su pravnicima održavali od kraja rujna do početka studenog, a obrađene su sljedeće teme: oporuka i ugovori o nasljeđivanju, razlika između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, pitanja koja se tiču prava iz mirovinskog sustava, što je to nacionalna naknada za starije osobe, te pitanja iz područja socijalnih prava umirovljenika.

Na radionicama su prikazivane projekcije prezentacija u PowerPointu, koje su sadržavale osnovne podatke o temama radionice, elemente razlika spomenutih ugovora, prikaz slučajeva iz prakse i prikaz alternativa sklopanju ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju. Radionica je izvođena na način da su prisutni mogli u svakom trenutku postaviti pitanje vezano za tematiku radionice, iznijeti svoja zapažanja i davati prijedloge. Radionice su bile koncipirane na način da potaknu raspravu i educiraju prisutne i trajale su u prosjeku dva sata.

Pitaj što hoćeš

Uz niz pitanja o navedenim ugovorima, pravni stručnjaci su odgovarali i na opća pravna pitanja zainteresiranih, a za svaku radionicu je ispunjena lista prisutnih i podijeljeni su evaluacijski listići koje su prisutni anonimno popunjavali. Na taj način umirovljenicima su pružene kvalitetne informacije, a dokaz velike uspješnosti radionica je i prosječna ocjena evaluacije od 4,6 sa svih četiriju radionica.

Nakon uspješno održanih radionica, domaćini su priredili prigodne zakuške gdje su se ogladnjeli i žedni članovi družili s pravnim savjetnicima. Nakon održanih radionica, tiskan je i prigodni letak za starije osobe, a koji je izrađen na osnovu ankete o pravnim područjima od interesa umirovljenika. Letak je distribuiran svim podružnicama SUH-a, te se dijeli i svima koji dođu posjetiti Pravno savjetovalište u Središnjem uredu SUH-a u Zagrebu.

Treba naglasiti da je ovim projektom ojačan rad Pravnog savjetovališta SUH-a, ostvarena je i prepoznatljivost u medijima, zahvaljujući objavljivanju članaka u mjesječniku Glasa umirovljenika u sklopu projekta, ali i na web stranici Sindikata umirovljenika Hrvatske te tematskoj Facebook stranici Pokret protiv siromaštva starijih osoba. Time se unaprijedila kvaliteta života starijih osoba, jer su stvoreni preduvjeti za informiranje i podizanje razine svijesti o pravima starijih osoba, osobito glede raspolaganja imovinom.

Vedran Grahek

▶ KOJI SU NAČINI RASPOLAGANJA IMOVINOM?

Postoji privatna oporuka, javna oporuka i oporuka u izvanrednim okolnostima. Ukoliko ne postoji oporuka, nasljeđuje se po Zakonu o nasljeđivanju na temelju nasljednih redova. Također, moguće je imovinu raspodijeliti za života ugovorom o ustupu i raspodjeli imovine. Ili putem darovnog ugovora uz zadržavanje plodouživanja. **NAZOVITE SUH.** Naši će vam pravnici dati savjet!

▶ KOJA JE RAZLIKA IZMEĐU UGOVORA O DOSMRTNOM I UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU?

Osnovna razlika između ugovora o dosmrtnom i ugovora o doživotnom uzdržavanju je u trenutku prijenosa vlasništva nad imovinom, jer kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju odmah postaje vlasništvo uzdržavatelja, dok kod ugovora o doživotnom uzdržavanju, uzdržavatelj stječe imovinu u trenutku smrti uzdržavane osobe.

Projekt „Pravna pomoć starijim osobama: od informacije do zaštite“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave

▶ KOME SE OBRATITI ZA SOCIJALNA PRAVA?

Starije osobe mogu ostvariti razne socijalne usluge kao što su pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, pravo na naknadu za troškove stanovanja, pravo na naknadu troškova grijeva, pravo na naknadu za osobne potrebe korisnika smještaja, pravo na doplatu za pomoć i njegu, pravo na uslugu smještaja te ostale socijalne usluge. Za te informacije obratite se osobno najbližem uredu Centra za socijalnu skrb gdje će vas onda informirati o vašim pravima. **NE ZABORAVITE!** Gradovi i općine imaju manje ili više razvijenu dogradnju državne socijale pa daju dodatnu naknadu na niske mirovine, povlastice u javnom prijevozu, božnice itd. Nazovite upravu u svom mjestu stanovanja. Pitažite i svog liječnika opće medicine imate li kakva prava u sustavu zdravstva (besplatno dopunsko itd.).

▶ KOME SE OBRATITI ZA MIROVINSKA PRAVA?

Za ostvarivanje vaših mirovinskih prava, kao što su ostvarivanje mirovina, pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja ili pitanje ostvarivanja nacionalne naknade za starije osobe obratite se Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na tel. br.: 01/4595-011 ili osobno u najbližem uredu.

SINDIKAT
UMIROVLJENIKA
HRVATSKE

PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Trg kralja Petra Krešimira IV. 2/II, soba br. 225

10 000 Zagreb

Telefon: 01/4615-797

E-mail: suh@zg.t-com.hr

Radno vrijeme:

od ponedjeljka do petka

od 10h do 12h

Umirovljenici što vas muči?

Pitali smo 100 umirovljenika koje teme najviše zanimaju starije osobe. Odgovorili su:

- nasljedno pravo (oporuke, darovni ugovori s plodouživanjem itd.)
- ugovori o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju
- mirovinska prava (ali i nacionalna naknada za starije)
- socijalna prava.

Velika većina starijih osoba dolazi do informacija o svojim pravima putem medija i smatra kako nisu dovoljno upoznati sa svojim pravima. E, pa to više ne mora biti tako!

Nazovite Pravno savjetovalište SUH-a

01/4615 797

- ➔ Pravno savjetovalište SUH-a započelo je s radom još 1999. godine i od tada je značajan oblik podrške brojnim umirovljenicima koji su mu se obraćali za pomoć osobno, elektroničkim putem i telefonom iz svih dijelova Hrvatske
- ➔ Pravnu pomoć pružaju diplomirani pravnici s bogatim dugogodišnjim radnim iskustvom na području svih grana prava
- ➔ Pravno savjetovalište daje informacije i savjete i besplatno je
- ➔ Pravno savjetovalište ohrabruje umirovljenike da mu se obrate na vrijeme ili prije nego je kasno kako bi izbjegli štetne posljedice koje bi mogle nastupiti za njih ili nekog drugog
- ➔ Pravno savjetovalište je tijekom svog djelovanja organiziralo i „putujuće savjetovalište“ te održalo brojne javne tribine u raznim gradovima i mjestima na kojima su pravnici davali svoje savjete i pojašnjenja vezane uz imovinska, nasljedna i slična pitanja

**OBRATITE SE PRAVNOM SAVJETOVALIŠTU
SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE
ZA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ
DOK NIJE KASNO!
NAZOVITE 01/4615 797 !**

Projekt „Pravna pomoć starijim osobama: od informacije do zaštite“ financiran je sredstvima Ministarstva pravosuđa i uprave

Hoće li se vratiti pokradeno?

Možda ste katkad otišli na stranicu mirovinsko.hr pogledati najnovije brojke iz mjesečnih Statističkih informacija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, pa ste tamo primijetili kako se određeni podaci o mirovinama vode za umirovljene do 31.12.1998. godine i od 1.1.1999. godine.

Zašto, pitate se? Doista, povijest mirovina u Hrvatskoj može se podijeliti na dva razdoblja – jedno traje od samostalnosti do 1. siječnja 1999. godine i sve umirovljenike koji su do tada ostvarili svoje pravo možemo nazvati "starim" umirovljenicima. Svi oni koji su pravo na mirovinu ostvarili kasnije možemo nazvati "novim" umirovljenicima. Koja je najbitnija razlika između te dvije skupine? Eto najnovijih podataka za listopad 2021. godine.

Umirovljenih do 31.12.1998., a koji još uredno primaju mirovinu, jest 243.590 osoba, a prosječna mirovina im iznosi 2.986,30 kuna i to za 28 godina 10 mjeseci i 25 dana prosječnog radnog staža. Istodobno onih koji su umirovljeni nakon 1.1.1999. godine ima 900.525, a prosječna mirovina iznosi samo 2.550,67 kuna za 31 godinu 5 mjeseci i 8 dana. Novi umirovljenici, dakle, rade dvije i pol godine duže, a imaju prosječnu mirovinu za 435,63 kuna nižu!

Godinama je Sindikat umirovljenika, tada zajedno s Hrvatskom strankom umirovljenika, upozoravao na pogrešni izračun prve aktualne vrijednosti mirovine (AVM), a koji je postao osnova za izračun osnovne mirovine i drugih mirovinskih prava, boreći se za povećanje vrijednosti AVM. Možda je najviši pritisak izvršen kad je 23. studenog 1996. godine Sindikat umirovljenika organizirao prosvjed sa oko 15.000 umirovljenika na Trgu sportova u Zagrebu.

Unatoč tome što se uspjelo 2007. izboriti usvajanje Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, i to u visini od 4 do 27 posto, u Programu SUH-a iz 2012. godine pod točkom „13“ piše: „Zbog bitno nižih mirovina tzv. novih umirovljenika u odnosu na tzv. stare umirovljenike (umirovljene prije 1999.), a do čega je došlo zbog netočnog utvrđivanja AVM te usklađivanja tzv. švicarskom formulom, ostaje prioritet daljnjeg zahtjeva za revalorizacijom prve aktualne vrijednosti mirovine (AVM), koja je 1999. godine utvrđena u visini od samo 56 posto od stvarne, zakonom propisane vrijednosti“. Dakle, prije nego što je usvojen dodatak na mirovinu, AVM je bila za 44

posto niža od potrebnog iznosa, jer se u izračun nije pridodalo tzv. umirovljenički dug priznat od strane Ustavnog suda zbog neusklađivanja mirovina tijekom rata.

Podsjetimo, usred rata HDZ-ova vlada na čelu s Nikicom Valentićem je 1993. godine posebnom uredbom smanjila masu za isplatu mirovina iz državnog proračuna. Tom su odlukom bili pogođeni gotovo svih umirovljenici koji su ionako trpjeli tranziciju s jugoslavenskog na hrvatski dinar, a kasnije na kunu. Konkretnije, preindeksacijom mirovina iz 1991. i 1992. godine bili su zakinuti za 8,5, a uredbom za daljnjih 30,5 mjesečnih mirovina.

SUH je odmah uputio Ustavnom sudu prijedlog za ocjenu ustavnosti Uredbe o smanjenju mase za isplatu mirovina. Rat je završio, ali se situacija nije promijenila. Na odluku Ustavnog suda se čekalo četiri i pol godine, do svibnja 1998. godine, no njezin efekt je zaživio tek za vrijeme Sanderove Vlade kad se počela 2004. godine provoditi odluka koje je Vladu obvezala za povrat uskraćenih mirovina. Donesen je Zakon o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima, pa su za oko 600.000 umirovljenika mirovine podignute za 20 posto, a za još 150.000 za 0,5 do 17 posto.

No, dug još nije bio u cijelosti pokriven, pa je formirana radna skupina od predstavnika Vlade i umirovljenika (Sindikat, Matica, Hrvatski umirovljenik i HSU), a na čelu te radne grupe kao stvarni kreator Zakona o provođenju Odluke Ustavnog suda RH iz 1998. godine bio je potpredsjednik SUH-a Ivan Nahtigal. Tako je zakonom osnovan Umirovljenički fond, te je konačno kroz razne vremenske modele umirovljenicima

isplaćen dug težak 11,5 milijardi kuna. E, upravo ti spomenuti porasti i povrati mirovina nisu ušli u izračun prve aktualne vrijednosti mirovine i tu leži cijeli problem.

Nekadašnji saborski zastupnik Hrvatske stranke umirovljenika, Željko Šemper, krajem 2018. ponovno je kao član Matice umirovljenika pokrenuo pitanje "pokradenih mirovina" kroz Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, te također poslao zahtjev za ocjenu ustavnosti na Ustavni sud, tvrdeći da je prilikom izračuna prve aktualne vrijednosti mirovine prije 20 godina oštećeno čak 823 tisuće umirovljenika, odnosno svi oni koji su u mirovinu otišli od 1. siječnja 1999. godine. No, nije prošlo na sudu jer je prijedlog predao nepravodobno.

Da je Ustavni sud prihvatio Šemperov prijedlog ocjene ustavnosti Zakona o mirovinskom osiguranju, država bi svim građanima umirovljenicima od početka 1999. godine do danas morala povećati mirovine za 10,5 posto. Naime, od 1. siječnja te godine mirovina se određivala po aktualnoj vrijednosti od 35,16 kuna. No, u to nije uračunat odštetni dodatak prema presudi Ustavnog suda iz 1998. godine u korist umirovljenika zbog usklađivanja mirovina koje od 1993. godine nije bilo po zakonu.

U Nacionalnom vijeću se pokušalo kroz desetak sjednica obrazlagati i preračunavati konačni novi dug umirovljenicima, padale su razne brojke i računice, no na kraju od toga nije bilo ništa. Prevelik je iznos ove prijevare, krađe, kako god da je nazovemo. Novi umirovljenici su, naime, „olakšani“ za 29 milijardi kuna! Amen.

Jasna A. Petrović

Gredica lijepog cvijeća

Četrdeset članova SUH-ove udruge iz Dugog Sela otišlo je 29. listopada 2021. godine na jednodnevni izlet na izletišta Maleni brijeg pokraj Bjelovara. Članovi su uživali u prekrasnom krajolik, ali i ukusnoj hrani. Jako im se sviđela i živa glazba koju su organizirali domaćini, pa je većina članova plesala i dobro se zabavila. Tjedan dana kasnije organizirana je i podjela jabuka s jednog OPG-a iz Ivanić Grada, te je 800 kilograma tog tek ubranog i svježeg voća razdijeljeno u rekordnom roku.

Dio članova sudjelovao je i na proslavi Martinja koju nekad nekad je organizirao grad Dugo Selo, krstilo se mlado vino, a i pilo. Dvoje članova volontiralo je i na obilježavanju 30. obljetnice Oružanih snaga RH, gdje su dijelili hranu svima koji su posjetili tu manifestaciju. U planu je bila i proslava Martinja u vlastitoj organizaciji, naime slavlje je planirano za 20. studenog u konobi Romanika, no zbog straha od korone i premalog interesa članstva, to je

odgođeno. Ipak, u istoj konobi u planu je proslava Nove godine.

Predsjednik udruge zajedno s tri članice bio je vrijedan te je uredio gredicu ispred prostorija udruge, tako da je nekad prazna gredica sada gredica prepuna prekrasnog cvijeća. I za kraj tužna vijest, od posljedica moždanog udara u 82. godini života preminuo je dugogodišnji predsjednik Nadzornog odbora udruge Josip Kelšin, koji je tu funkciju obavljao do 2020. godine. Počivao u miru.

Milivoj Marić

SIKIREVCI Posjet najstarijim članovima

Čak sedamdesetak članova SUH-a iz Sikirevca i Jaruge okupilo se 11. studenog 2021. godine na ručku u prostorijama općine. Cilj okupljanja bilo je druženje, kojeg nije bilo još od proljeća, pa su mnogi članovi nakon dugo vremena konačno mogli porazgovarati sa svojim prijateljima, kolegama i poznanicima. Treba naglasiti kako su svi koji su bili na ručku imali Covid potvrde,

kao i da je procijepljenost članstva doista vrlo visoka.

Ručak je prošao u doista sjajnoj atmosferi, osim dobrog jela i uživanja u slavonskim delicijama, mnogi su i zapjevali. Posebna zahvala ide i općini Sikirevci, ali i vlastima u županiji, koji su sufinancirali ručak za ovako velik broj članova. U prostorijama podružnice održane su i radionice na kojima su članovi

izrađivali fotografije s prošlih putovanja i izleta, koje su nakon toga uokvirene i obješene na zidove. Kao i proteklih božićnih blagdana, i za ovaj su spremni prigodni mali darovi za članove starije od 80 godina. I tu je pomogla općina svojom donacijom, te će vodstvo podružnice običi tridesetak najstarijih članova kojima će podijeliti poklončice za Božić.

Stjepan Rakitić

STUDENTSKI GRAD „Točkanje“ pred Božić

Dana 5. studenog 2021. održana je Izvještajna skupština Podružnice Studentski grad iz Zagreba, uz strogo pridržavanje epidemioloških mjera. Unatoč sveprisutnoj pandemiji, vodstvo podružnice doista se iskazalo, te su odrađene brojne aktivnosti, od zdravstvenih predavanja, izleta, sportsko-rekreativnih aktivnosti, brojnih radionica. Na odlasku su svim delegatima podijeljeni kivi i jabuke kao mali znak pažnje.

U prostorijama podružnice nastavljena je radionica „točkanja“ u sklopu EU projekta, a vrijedne članice izradile su prigodne rekvizite za Božić, odnosno za kićenje bora – svjetlucave kuglice, anđelčice i slično. Članovi su i dalje jako aktivni, pa se redovito ide u osvajanje sljemenskih visova, primjerice 18. studenog odrađeno je penjanje od Hunjke do Grafičara. Noć prije članovi su se okupili ispred prostorija podružnice te su zapalili svijeće u znak sjećanja na žrtve Vukovara. Održano je i zdravstveno predavanje na temu „Inzulinska rezistencija – uzrok većine modernih bolesti i ubrzanog starenja“.

I.K.

PEŠČENICA Grudanje i sunčanje

U subotu 4. prosinca 2021. godine čak 56 članova SUH-ove zagrebačke podružnice Peščenica uputilo se na jednodnevni izlet u Rijeku i Opatiju. Na putu do Rijeke stali su u Ravnoj gori u Gorskom kotaru, gdje je sve bilo puno snijega, gdje su članovi iskoristili priliku te je krenulo grudanje i uživanje u zimskim radostima s puno smijeha i veselja. Sljedeća stanica bio je posjet svetištu Trsat i starom dijelu grada Rijeke, koji je bio doista prekrasno okićen. Nakon snijega u Opatiji ih je dočekao prekrasan sunčan dan. Prvo su otišli na ručak u jedan restoran, a zatim su posjetili festival čokolada, gdje su besplatno degustirali razne vrste i oblike čokolada. Cijeli izlet, uključujući i troškove ručka, stajao je stvarno povoljnih 120 kuna, a dojmovi i uživanje su bili nemjerljivi.

U prostorijama podružnice nastavilo se s radionicama dekupaža, crtanja na staklu, a uskoro kreće i radionica crtanja na svili. Prigodno su rađeni i ukrasi za Božić, kako bi na vrijeme pripremili rekvizite za kićenje jelke.

Mirjana Novačić

Miris gulaša u Novskoj

Članovi sindikata umirovljenika podružnice Podsljeme 17. listopada 2021. prisustvovali su pučkoj svečanosti Lukovo u Novskoj. Za članove je svečanost započela već u Zagrebu na glavnom željezničkom kolodvoru gdje

su ih u specijalnom „Lukinom vlaku“ dočekale stjuardese obučene u raskošnu nošnju s prijelaza iz 19. u 20. stoljeće. Cijelim putem družile su se s našim umirovljenicima, nudeći im razna pića i kolače napravljene od pčelinjeg meda. Novska je taj dan doista izgledala predivno.

Ulice u svečanom ruhu dekorirane su jesenskim plodovima, mnoštvo štandova bilo je napunjeno domaćim proizvodima, svirali su tamburaši, defilirale starinske kočije i bicikli, žene na štandovima bile su obučene u narodne nošnje tog kraja, a djevojke i momci na ulici bili su obučeni u svečane nošnje iz doba carice Marije Terezije. Zvuci tamburice, miris lovačkog gulaša i fiš paprikaša, okus dobre vinske kapljice, a pritom sve to besplatno, svakako će privući članove da i sljedeće godine ponovno dođu u Novsku.

Članovi su bili aktivni i u pripremi za Božić, pa su tako 4. prosinca 2021. postavili i okitili božićnu jelku u zagrebačkom kvartu Markuševačka Trnava. Božićnu jelku darovao je Željko Hrastinski. Jelka će svojim nakitom i sjajem krasiti mali kvartovski trg sve do sredine siječnja. Već sada, vodstvo podružnice primilo je brojne pohvale i komentare na društvenim mrežama od mještana.

Ivan Ročić

BJELOVAR Visoka ocjena za radionicu

Posljednju od četiri radionice u sklopu projekta „Pravna pomoć starijim osobama: od informacije do zaštite“ pravnici SUH-ovog Pravnog savjetovišta održali su 4. studenog 2021. u Bjelovaru, u prostorijama lokalne SUH-ove podružnice. Pravnike je, pred 16 okupljenih članova, srdačno predstavila predsjednica podružnice Ana Široki. U uvodu je voditelj Pravnog savjetovišta SUH-a Ante Kuprešak pozdravio sve prisutne te upoznao prisutne s radom Pravnog savjetovišta SUH-a.

Nakon toga su Kuprešak i mladi pravnik Vedran Grahek okupljenima pojašnjavali teme o nasljednom pravu, oporuci, dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, ugovoru o darovanju, kupoprodajnom ugovoru, socijalnim i mirovinskim pravima i drugim temama. Tijekom i nakon radionice, prisutni su postavljali pitanja koja su se ticala tematike radionice, ali i razna druga pitanja. Prisutni članovi su bili jako zadovoljni informacijama koje su dobili na samoj radionici, ispunili su evaluacijske listiće

gdje su ocjenama od 1 do 5 vrednovali radionicu, te je ukupna prosječna ocjena za radionicu bila visokih 4.9.

Nakon završetka radionice svi prisutni su nastavili druženje u obližnjem restoranu uz prigodno jelo i piće.

V.G.

PULA

Bezbrizni u toplicama

Iako je pandemija koronavirusa utjecala na živote svih nas, zatvorila nas u kuće i smanjila druženja, članovi Udruge SUH-a Pula-Pola odlučili su jesenske mjesece provesti u toplicama. Tri grupe od po pedesetak članova tijekom listopada i studenoga boravili su deset dana u toplicama, jedna grupa u Top termama Topusko, druga u Istarskim toplicama, te treća u Banji Vrućici u BiH. Tijekom boravka u toplicama članovi nisu previše pratili podatke o novozaraženima pa im je i boravak bio bezbrižniji.

Tijekom boravka, poštujući propisane epidemiološke mjere, redovno su se pružale sve propisane fizikalne terapije, družili su se, zabavljali i šetali po okolici, te su se kući vratili zadovoljni i opušteni.

Tijekom boravka u slobodno vrijeme organizirani su izleti u okolicu, tako se iz Topuskog išlo u Svetu Janu kod Jastrebarskog, iz Banje Vrućice se išlo u Banju Luku, a u Istarskim toplicama organizirani su sportski susreti. Kući su se vratili zadovoljni, te su sami sebi obećali da će iste ture ponoviti u proljeće sljedeće godine.

Zorica Drandić

Trikovi za relaksaciju mišića

Mišićni sustav našeg organizma obavlja stezanja (kontrakcije) i opuštanja stotine mišića, na primjer, za vrijeme rukovanja, žvakanja, pijenja, govora itd. Te su kontrakcije normalne i tijelo je konstruirano tako da ih lako podnosi. Međutim, kad se govori o mišićnoj napetosti štetnoj po zdravlje, misli se na drugu vrstu kontrakcija – onu neodgovarajuću, prekomjernu napetost. Kad upotrijebimo bilo koji mišić, krvna se cirkulacija u njegovoj blizini smanjuje.

Manje hranjivih tvari dolazi u stanice i, s druge strane, odstranjenje raspadnih produkata i otrova je otežano. Ovak se napor može tolerirati kraće vrijeme. Ali ako mišić ostane u napetosti i protok krvi bude otežan, počinjemo osjećati umor i slabost. S vremenom ova permanentna mišićna napetost slabi cijelo tijelo.

Tenzije na istim mjestima

Moramo obratiti pažnju na sve one brojne dnevne mišićne napetosti i reagirati na njih opuštanjem. Uglavnom, takve se pretjerane tenzije uvijek ponavljaju na istim mjestima: glavi, licu, vratu, ramenima, vilicama, nogama, stopalima i rukama. Postoji više načina pomoću kojih možemo uočiti grupe mišića koje obično napinjemo i koje možemo opustiti, a da ne prekidamo dnevne aktivnosti.

Na primjer, prekomjerna napetost na glavi izražava se jakim mrštenjem, nabiranjem čela ili čvrstim stiskanjem usnica. Uobičajeno stiskanje zubi je klasična manifestacija. Promotrite sebe pomno izbliza u ogledalu, i navečer i ujutro, i kad god perete ruke. Kad se gledate pokušajte osjetiti držite li mišiće lica u čvrstom, ukočenom stanju. Ako ih držite, onda pojačajte taj osjećaj svjesnim napinjanjem čitavog lica:

podignite obrve koliko god možete više, sve dok ne osjetite napetost na čelu. Potom čvrsto zatvorite oči i maksimalno se namršтите.

U svakom ovom primjeru nakon tenzije neka uslijedi potpuna relaksacija mišića koje ste upotrijebili. Ponavljajte ove vježbe dok ne uspijete zapamtiti prijelaz od napetosti prema opuštanju. Isti princip primijenite i na stiskanje vilica i nakon dva tjedna trebali biste osjećati da ih sada rjeđe stiskate i da su češće opušteno.

Relaksacija počinje u mislima

Vjerojatno najbolje područje gdje možemo kontrolirati nesvjesnu tenziju jest položaj ramena u toku dana. Kako se dnevni stresovi počinju nagomilavati, tako većina od nas polako počinje podizati ramena – osobito za vrijeme hoda. Rezultat je da naše disanje postaje ograničeno. Jednostavnim promatranjem položaja ramena možemo početi s opuštanjem napetosti.

Ako utvrdite da ih držite visoko, spustite ih i duboko udahnite. To učinite 4 ili 5 puta i osjetit ćete kako vam se u isto vrijeme relaksiraju mišići vrata i glave. Jednom kad osjetite ugodne učinke spuštanja ramena, uvidjet ćete koristi da kontrolirate njihov položaj nekoliko puta dnevno. Slične se stvari događaju i na stopalima i rukama. Sve ove sugestije trebaju dati do znanja da relaksacije tijela zapravo počinje u mislima i da možemo provesti određenu kontrolu nad time.

Jedan od načina da to učinimo je „kazati“ tijelu da se opusti i da prilikom mišićnom sustavu da predahne i obnovi se tijekom naših dnevnih aktivnosti.

dr. Ivo Belan

ISPLATIVA RECIKLAŽA U JAPANU

Pelene za odrasle kao pogonsko gorivo

Gradić Houki u Japanu poznat je po svojim javnim kupkama u kojima osobe starije životne dobi opušaju svoje umorne mišiće na temperaturi vode u bazenima od 41,7 stupnjeva Celzijevih. No, ono što većina kupaca ne zna je da bojler koji grije vodu za bazene radi na gorivo najnečistijeg porijekla: pelete reciklirane od zaprljanih pelena za odrasle. U Japanu koji brzo stari, inkontinentni ljudi koriste više pelena nego bebe, što nije ni čudno, jer je Japan zemlja broj jedan po očekivanom životnom vijeku od čak 84,79 godina. Za usporedbu, prema dostupnim podacima WHO-a iz 2019. očekivani životni vijek u Hrvatskoj je iznosio 76,8 godinu, no u međuvremenu je pao zbog pandemije koronavirusa.

S obzirom da svjetsko stanovništvo čekaju slični problemi u budućnosti gradić Houki postao je pionir u pokušaju da se smanje sve veće naslage pelena za odrasle, koje čine čak jednu desetinu ukupnog gradskog smeća. Čelnici grada odlučili su

preurediti jednu od dvije gradske spalionice i pretvoriti je u postrojenje za reciklažu pelena i proizvesti gorivo koje bi pomoglo u smanjenju troškova grijanja na prirodni plin u javnom kupalištu. Japan nije samo prvi u svijetu prema očekivanom trajanju života, već i po tome što 80 posto otpada ide u spalionice.

No, količina otpada pelena za odrasle samo u zadnjih pet godina u Japanu je porasla za 13 posto, na gotovo 1,5 milijuna tona godišnje. Predviđa se da će porasti za daljnjih 23 posto do 2030. godine, kada će osobe starije od 65 godina činiti trećinu stanovništva. Problem je što pelene sadrže puno pamučne mase i plastike, a nakon prljanja nabubre na četiri puta više od svoje prvobitne težine, zbog čega im je za sagorijevanje potrebno mnogo više goriva od ostalih izvora otpada. To dovodi do skupih računa za gospodarenje otpadom za lokalne općine i velikih količina štetnih emisija ugljika.

Zato je japansko ministarstvo oko-

liša projektima potaknulo alternativu spaljivanju pelena, pa jedni pretvaraju pelene u pelete za gorivo, dok neki pelene pretvaraju u materijal koji se može pomiješati s cementom i koristiti u gradnji ili asfaltiranju cesta. Jedina negativnost cijelog projekta je što radnici u tim pogonima moraju trpjeti ne baš ugodne mirise tijekom proizvodnje i miješanja materijala.

Igor Knežević

Radost druženja u prosincu

U posljednje vrijeme razgovaram s prijateljima o posljednjem mjesecu u godini kao o radosnom mjesecu u kojem smo imali običaj pripremati se za najradosniji praznik kršćanske vjere. Rođenje spasitelja Isusa Krista koji obećava raj na zemlji i vječni život na nebu. Nekako je to ove godine drukčije.

Istina, radujemo se kraju godine koja je bila svakakva. I laka i teška i vesela i tužna, uspješna na poslovnom planu, ali neuspješna na emocionalnom ili obrnuto, a najneuspješnija na zdravstvenom, jer nas je mnoge zarobila korona. Stoga ne možemo reći da je bila kao i svaka druga koju smo proživjeli.

Ograničene su nam mogućnosti kako ćemo organizirati sljedeću godinu, drukčije, bolje. Naši planovi sudaraju se s pohodom virusa i opasnostima koje prijete svaki dan.

Točno je da smo osvijestili svoje pogreške i zaključili da ih sljedeće godine neće biti. Sretno tako prijatelja s kojim smo se ranije družili mnogo više. Zanimarili smo mnoga druženja pa čak i pozivati prijatelje na male kućne „zabave“. Ove godine nismo pozivali k sebi ni na ranije tradicionalna obiteljska i prijateljska okupljanja. Zapustili smo pomalo i redovno spremati svoj stan. Ta zašto bismo ga glancali kad nam nitko ionako ne dolazi. Zar su doista ljudi postali tako nedruštveni? Je li svemu tome glavni krivac korona ili je započelo već prije?

U tom razmišljanju sretnem prijateljicu. Ispričam joj nakon kratkog razgovora da ne znam što da pišem u ovom broju našeg glasila. Ona mi predloži da pišem upravo o problemu zašto smo prestali organizirati male društvene razgovore u vlastitom domu

i zašto sve manje pozivamo prijatelje u goste, s koronom i bez korone. Naravno da smo odmah utvrdile da je to zbog vlastite komocije, da nam se ne da spremati stan svakoga dana, da krevet ne moramo uredno spremati nakon ustajanja, da mi možemo pojesti „nezdravi obrok“ i tome slično.

Radi li se to samo zbog neke vrste umora, straha od pandemije, sulude inflacije ili polako odustajemo od sebe? U tom sam trenutku shvatila ozbiljnost problema pa želim to i s vama podijeliti. Mislim da je to problem prezasićenosti nekim aktivnostima. Aktivnosti nam krađu vrijeme. Sada smo sporiji jer smo stariji. Ne smijemo odustajati od druženja s prijateljima, ali niti pretjerano prihvaćati obveze koje nas umaraju, koje oduzimaju previše vremena ili su fizički preteške za našu dob, što se često događa zbog pomaganja u obitelji, npr. zbog brige o starijem članu ili unuku.

Ali najvažniji smo razlog mi. Moramo sebi prilagoditi upravo vrijeme, dovoljno vremena za druženje sa svojom generacijom. Najbolje je druženje u malom krugu dugogodišnjih prijatelja i prijateljica u poznatom, ugodnom ambijentu vlastitog doma. Sada je vrijeme da spremite svoj stan, i krevet dakako (prije svega zbog sebe, ne zbog prijatelja) i pozovete prijatelje u goste. Obnovite stara prijateljstva, bit ćete ugodno iznenađeni kako ćete se dobro ili bolje, a možda i najbolje osjećati. Nemojte se bojati da ćete se zaraziti koronom na takvim malim skupovima, jer je opasnije otići u dućan, šoping centar ili autobus.

Naime, staro će vam društvo prije svega oživjeti sjećanje na neka ponekad i prilično daleka vremena.

Ponijet će vas neki osjećaji koje gotovo da ste zaboravili, a bili su dio vas, a sada vam znače čak i više. Možda su i vaši prijatelji priželjkivali upravo ovakva druženja i možda su se bojali da neće uspjeti. Ohrabrite se i krenite, pozovite društvo na adventsko okupljanje u vašem domu i krevet svakako pospremite. Pravite se da je sve normalno. Prevarite koronu.

Svakako dio praznika provedite s obitelji, djecom, unucima, roditeljima ako su živi, širom obitelji, a dio svakako sa svojim društvom pa makar samo s jednom prijateljicom ili prijateljem. To prije svega vrijedi za doček Nove godine kada je „luda noć“ i sam čovjek se često osjeća još osamljenije. Odbijte biti sami. Otvorite vrata svoga stana i srca.

Svakako organizirajte jedno obiteljsko ili prijateljsko okupljanje u svom domu. Porast ćete u svojim, ali i u njihovim očima. I ne zaboravite napraviti uredno krevet – poslat ću vam inspekciju!

Sretna nam još jedna godina više! Stariji smo! Mudriji? Možda da, a možda ne! Ali barem smo naučili živjeti s koronom i pobjeđivati je, korak po korak.

„Obnovite stara prijateljstva, bit ćete ugodno iznenađeni kako ćete se dobro ili bolje, a možda i najbolje osjećati. Nemojte se bojati da ćete se zaraziti koronom na takvim malim skupovima, jer je opasnije otići u dućan, šoping centar ili autobus“

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Odgovara:
Ante Kuprešak
dipl. pravnik

Kako kupiti stan pod ovrhom?

Pitanje: Kupila bih stan od susjeda, koji je pod ovrhom, ali susjed nije u mogućnosti da isplati dug, koji je i razlogom ovrhe. Ovršni postupak je u tijeku. Mene zanima da li ima zastare na ovrhu nekretnina? **(P.A. Zadar)**

Odgovor: Iz Vašeg pitanja je za pretpostaviti kako je vjerojatno izvršena zabilježba u zemljišnim knjigama na stan, koji želite kupiti, te se provodi postupak na nekretnini. Takav postupak u konačnici može dovesti do prodaje stana. Svakako morate izvršiti uvid u zemljišne knjige, ali morate znati z. k. ul., katastarsku česticu i znati katastarsku općinu. Taj izvod možete dobiti elektronskim putem ili osobno u zemljišnom uredu. Na taj način možete utvrditi sve činjenice o sporu oko stana. Kad je jednom pokretnut ovršni postupak, nema roka u kojem se on mora dovršiti, kako ne bi nastupila zastara. Vi se možete dogovoriti sa vlasnikom stana i podnositeljem zahtjeva za ovrhu, oko isplate njegovog duga, na način da se dug odbije od kupoprodajne cijene, te se isplati, a nekretnine prelaze na Vas kao kupca, na temelju kupoprodajnog ugovora.

Sin je kockao i pio

Pitanje: Nakon ženidbe, odselio sam se od oca u podstanarski stan. Uskoro me ostavila i supruga, jer sam se kockao, a nisam bio ni zaposlen. Piće i kocka su i dalje bili moja utjeha. Zbog svađe s ocem, nisam ga posjećivao. Nakon pet godina, on je umro, te sam ubrzo utvrdio da me otac isključio iz nasljedstva, pa i iz njegovog nužnog dijela, navodeći u oporuci da me isključuje zbog svakodnevnog pijanstva, droge i kocke, te nepoštenog života. Točno je da sam skrenuo s pravog puta, ali još uvijek sam živio u nadi da ću moći naslijediti zakonski nužni dio. Je li moguće nekoga isključiti iz nužnog dijela? **(P.N., Zagreb)**

Odgovor: Vaš otac je postupio u skladu sa Zakonom o nasljeđivanju, jer ima pravo da Vas isključio iz nasljedstva, pa i nužnog dijela, ako se budući nasljednik iz prvog nasljednog reda okrenuo nepoštenom životu, neradu, pijanstvu itd., ili ako je nasljednik namjerno počinio neko kazneno djelo prema ostavitelju ili njegovom bračnom drugu, djetetu ili roditelju; ako je počinio neko kazneno djelo prema Republici Hrvatske ili vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. Iz svega toga proizlazi da Vi nemate osnova za podnošenje zahtjeva za dodjelu nužnog dijela na ostavinskoj raspravi ili poslije ostavinske rasprave.

Majku bi izbacio iz kuće

Pitanje: Živim u jednom selu kod Vinkovaca. Muž mi je umro prije tri godine. Ostala sam sa sinom, snahom i djecom. Imamo

20 jutara zemlje i poljoprivreda je bila naše osnovno zanimanje. Već prije sam sklopila sam ugovor o doživotnom uzdržavanju sa sinom i snahom, jer ja imam 84 godine. Imam još jednu kćerku, koja živi u Njemačkoj, te mi je baš ona predložila da sklopim takav ugovor sa sinom i snahom. Nakon pola godine od sklapanja ugovora, nastali su problemi. Sin i snaha ne ispunjavaju ni osnovne obveze iz ugovora, koje su upisane u ugovor između sina i snahe, kao davatelja uzdržavanja i mene kao primateljice uzdržavanja. Ne samo da ne ispunjavaju obveze iz ugovora, nego me hoće izbaciti iz kuće, tvrdeći kako ja hoću biti gospođa, te ništa ne raditi, a sve imati u kući. Očajna sam zbog svoje pogreške. Što da radim, jer je stanje neizdrživo. **(M. R., Vinkovci)**

Odgovor: Ako je stanje takvo kako ste opisali, preporučio bi Vam da se pokušate dogovoriti sa sinom i snahom, te da se odvojite u odvojeni dio kuće sa sanitarnim čvornom, te inzistirate da Vas uzdržavaju prema ugovoru. Ukoliko ne uspijete postići sporazum za ostanak u kući i uzdržavanje, zatražite uz pomoć odvjetnika sporazumni raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju. Ako nije moguće postići sporazum, Vi ćete morati pokrenuti postupak pred Sudom za raskid ugovora, a takav postupak zahtijeva vrijeme, novac i stručnu pravnu pomoć.

Djeca iz dva braka

Pitanje: Moja majka se udavala dva puta. U prvom braku je imala jednog sina, koji je moj polubrat. U navedenom braku je kupila s mužem stan, svatko u jednoj polovini dijela. Kupoprodajni ugovor je potpisan od prodavatelja, ali nije ovjeren od strane javnog bilježnika. Nakon razvoda braka s prvim mužem, majka je ostala u kupljenom stanu. Mama se ponovo udala i ja sam rođen u novom braku. Prošlo je 25 godina od kada je kupljen stan, no kupoprodajni ugovor nije još uvijek ovjeren. Molim Vas da mi odgovorite, da li moja mama može danas dobiti ovjeru na ugovor, jer je prodavatelj još živ i da li moj brat ima pravo na dio stana poslije mamine smrti? **(Ž. M., Zagreb)**

Odgovor: Sklapanjem i potpisom kupoprodajnog ugovora, Vaša majka nije automatski postala suvlasnica stana. Ukoliko prodavatelj i sada hoće ovjeriti ugovor, neka majka to učini što hitnije, kao njezin bivši muž, kao kupac za pola dijela. Nakon ovjere ugovora treba odmah ići s prijedlogom za upis u gruntovnicu, te upisati stan na Vašu majku i njezinog prvog supruga. Pitanje diobe poslije mamine smrti, je drugo pitanje. Vaš polubrat ima ista prava kao i Vi. Naime, prema Zakonu o nasljeđivanju, svatko bi dobio 1/6 dijela (jer jedna šestina će pripasti i njezinom novom suprugu, a Vašem ocu). Vaš polubrat će vjerojatno poslije smrti svoga oca naslijediti i njegovu polovicu stana.

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797

Igor Knežević, glavni tajnik Sindikata umirovljenika Hrvatske Mlada snaga u borbi za prava umirovljenika

„Nikako mi nije bilo na pameti da ću postati toliko vezan uz problematiku života umirovljenika, te da ću s punim srcem i dušom postati borac za prava umirovljenika“, započinje Igor, glavni tajnik SUH-a, svoju priču, gdje je već treću godinu zaposlen i na poslu novinara-suradnika.

„Diplomirao sam novinarstvo s najboljim ocjenama svog godišta, no to nije puno značilo za moje zaposlenje. Naime, prvo sam došao raditi na praksu na HRT dva tjedna za Vijesti na drugom, i tamo su me urednici „zapazili“ te pitali želim li ostati. Naravno da sam ostao, i volontirao 6 mjeseci, pamtim i da sam cijelo ljeto se budio u 5 ujutro kako bih pomogao u pripremanju vijesti za jutarnji program. Unatoč peticijama urednika da me se zaposli i plati za dotadašnji rad, ravnateljstvo nije tako mislilo pa sm prihvatilo ponudu Nove TV gdje sam dobio plaću.

U SUH-u se prijavio za posao u lipnju 2019. godine, kada je zaposlen kao suradnik u udruzi na radnom mjestu novinara.

Iako je znao za težak socijalni i društveni položaj umirovljenika, rad u SUH-u proširio mu je znanja o tome, ali ga, kaže, i senzibilizirao za borbu za prava umirovljenika.

„Doista je lijep osjećaj kad znate da ste pridonijeli nečemu dobrom za stotine tisuća ljudi. Npr. radom na novoj formuli usklađivanja mirovina, povećanju cenzusa za besplatno dopunsko zdravstveno, uvođenjem prava na rad do polovice radnog vremena svim umirovljenicima, isplati solidarnog Covid dodatka i još puno toga. Ljudi nas nazovu, pogotovo oni najugroženiji, i zahvale nam se. To mi doista puno znači“, zaključuje.

Osim pisanja u mjesečniku Glas umirovljenika, Igor sudjeluje u pripremi, pisanju prijava i izvještaja za projekte, organizaciji administrativnih poslova, komuniciranju s javnošću...

Radošću ga najviše ispunjava njegov obitelj. Supruga Ksenija je inženjerka arhitekture te specijalistica hortikulture, a ima i dvoje djece, trogodišnjeg Niku i devetomjesečnu Martu. To su i dječica Sindikata umirovljenika.

„Rođenjem djece moj život je postao bolji u svakom pogledu. Ništa mi više nije teško pa čak i onda kad objektivno itekako jest, ali djeca izvlače neku dodatnu pozitivnu energiju.“

Inače, Igor je odrastao u Opuzenu u dolini Neretve, srednju školu živio je u Splitu, a od fakulteta do danas, zadnjih 20 godina, živi u Zagrebu.

Što se tiče rada samog SUH-a Igor je zadovoljan onim što se postiglo i što se pokušava postići.

„Naš Program rada ima 50 točaka koje su svojevrsni zahtjevi vladajućima da se popravi položaj umirovljenika. Na početku svake godine izdvojimo desetak točaka koje su prioritet i pokušavamo se izboriti da se one realiziraju u tekućoj godini. Nažalost, Vlada nekad prihvati jedan, nekad dva, a nekad tri naša zahtjeva. Svjesni smo troškova koje naši zahtjevi donose proračunu, ali Vlada kao da nije ili ne želi biti svjesna da svaki treći hrvatski umirovljenik živi u riziku od siromaštva, te da je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći od 37,2 posto uz Irsku najgori u Europskoj uniji.“

Igor kaže kako je potrebno uvesti reda u mirovinski sustav, i napraviti reviziju svih mirovina, dakako s naglaskom na invalidske gdje je bilo naj-

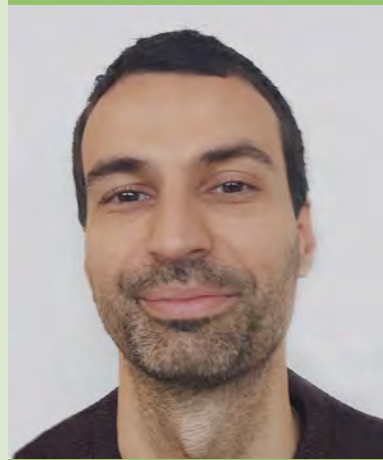
više muljanja, ali i lažnih braniteljskih mirovina i mirovina pripadnika HVO. Najvažnije je, kaže, hitno uvesti pravedniji, odnosno socijalno osjetljiviji sustav usklađivanja mirovina, gdje bi se onima s nižim mirovinama one usklađivale po povoljnijoj formuli, kako ne bi bile unaprijed osuđene na sustavno opadanje realne vrijednosti.

„Nažalost, SUH-ov posljednji zahtjev da onima do 2.000 kuna se mirovine usklađuju po stopi od 120 posto rasta plaća ili troškova života, te 110 posto za one koji imaju od 2.000 kuna do 4.000 kuna, te za sve ostale 100 posto, je glatko odbijen od vladajućih, s odgovorom da je riječ o milijardama kuna troška u sljedećim godinama. Tako će se mirovine nastaviti srozavati s formulom koja je na snazi“.

Igor smatra da je našem društvu očito potrebna racionalnija preraspodjela sredstava, i to ne nužno povećanjem doprinosa zaposlenih, jer se uštede u proračunu mogu dobiti i reformiranjem drugog stupnja iz obveznog u dobrovoljni, ali prije svega i rješavanjem vojske uhljeba, odnosno viška nepotrebno zaposlenih u javnoj upravi.

„Samo u županijama, gradovima i općinama broj zaposlenih se u zadnjih 20 godina povećao za 10 tisuća, iako je broj stanovnika RH manji za pola milijuna. Kad bi se riješili samo tih uhljeba čiji su troškovi plaće u prosjeku 10.000 kuna mjesečno, a vjerojatno su puno veći, uštedjeli bi samo na tome najmanje 100 milijuna kuna mjesečno. Može se, ali neće se, zato i jesmo gdje jesmo, na dnu EU u gotovo svakom pogledu“, poručio je Igor za kraj.

J.P.

„Najvažnije je hitno uvesti pravedniji, odnosno socijalno osjetljiviji sustav usklađivanja mirovina, gdje bi se onima s nižim mirovinama one usklađivale po povoljnijoj formuli, kako ne bi bile unaprijed osuđene na sustavno opadanje realne vrijednosti“

*Svim umirovljenicama i
umirovljenicima
Dubrovačko-neretvanske županije
i cijele Lijepa naše
želim blagoslovljen Božić i
sretnu Novu 2022. godinu*

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
DUBROVNIK-NERETVA REGION

Župan Dubrovačko-neretvanske županije

Nikola Dobrosavić

Drage umirovljenice i umirovljenici,

neka vas osjećaj ljubavi, sreće, topline i zajedništva s bližnjima prati kroz iduću godinu kao što to bude za Božić. Neeka se Božić dogodi u vašim srcima i neka Kristova ljubav vodi vas i vaše obitelji.

Želim vam od sveg srca čestit Božić i božićne blagdane te puno zdravlja i osobnog zadovoljstva u novoj godini.

Sretan Božić i uspješna Nova 2022. godina

Dragi naši umirovljenici,

bliži nam se kraju još jedna godina, nažalost i dalje, u prvome redu obilježena pandemijom koronavirusa. Svako vrijeme nosi svoje izazove i teškoće, ali vjerujem kako nam upravo nadolazeći blagdani trebaju dati dodatnu snagu i vjeru u bolje sutra. U zajedništvu i solidarnosti prebrodit ćemo sve prepreke koje nam stoje na putu, a odgovornim ponašanjem zaštititi one najranjivije među nama. Istarska županija će i u razdoblju pred nama, brojnim projektima i programima nastaviti sa sustavnom skrbi i brigom o osobama treće životne dobi.

U ime Istarske županije i svoje osobno, želim vam sretan i blagoslovljen Božić, a u 2022. godini dobro zdravlje.

S poštovanjem,
Boris Miletić, istarski župan

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

DRAGE SUGRAĐANKE I SUGRAĐANI,

blagdan Božića donosi radost i ljubav koje otvaraju naša srca za razumijevanje, pažnju i ljubaznost prema drugima. Podijelimo sreću s dragim ljudima i budimo si podrška u ovim izazovnim vremenima.

Neka blagdanska svjetlost zasja i u Vašim srcima te Vam podari zdravlje, mir i blagostanje.

S tim željama čestitam Vam Božić i želim uspješnu 2022. godinu!

GRADONAČELNIK GRADA ZAGREBA

Tomislav Tomašević, mag. pol.

